

DARBININKAS

Lietuvos
nacionalinė
biblioteka

LII NR. 12 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, VASARIS - FEBRUARY 17, 1967 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTU

Hitleris atidavė Baltijos valstybes, anglai jų auksą

Kosyginas nuo pretenzijų į Baltijos valstybių auksą "atsisakė", palikdamas anglam atsakomybę už aukso pasisavinimą. Anglai skelbia, kad tai nereikia Baltijos valstybių inkorporacijos pripažinimo

The Wall Street Journal korespondentas iš Londono vasario 14 pranešė, kad Kosyginas viešėjimo metu Anglija ir Sovietai susitarė dėl klausimo, kuriuo buvo deramasi 26 metus. Tai Anglijos pretenzijos į anglų turtą, kuris buvo Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir kuris Sovietų buvo konfiskuotas, kai tas valstybes užgrobė. Anglų

pretenzijos siekė 31-40 mil. Sovietai savo ruožtu reikė pretenzijas į 22 mil. aukso ir kitų vertybių, kurios Estijos, Latvijos, Lietuvos bankų buvo deponuotos Londono bankuose.

Pagal Kosyginą ir Wilsono susitarimą Sovietai atsisako nuo pretenzijų, gaudami iš Anglijos prekių už 1.4 mil. dol. Tokiu būdu likęs tas Baltijos

valstybių auksas ir vertybės — viso už 20.6 mil. dol. bus išdalytas anglų firmoms ir asmenim, kurie buvo investavę Baltijos valstybėse. Tačiau pažymima, kad tam reikės laiko, nes turi tai būti sutvarkyta atskiru įstatymu.

Užsienių reikalų ministerija nepasakė tikslaus Baltijos vertybių kiekio. Davė tik suprasti, kad aukso esą 16 mil.

Korespondentas pažymėjo, kad Jungtinės Valstybės turi taip pat tam tikrų pretenzijų dėl turto Baltijos valstybėse, bet "kadangi jos niekad nepripažino su antruoju pasaulio karu įvykdyto įjungimo į Sovietų Sąjungą, tai niekad nebuvo siekta susitarti dėl pretenzijų".

Laikraštis vertina, kad šis susitarimas yra dalis bendro susitarimo išplėsti prekybos santykius tarp Anglijos ir Sovietų Sąjungos. O tai reiškia, kad Wilsonas leidosi į derybas su Kosyginu dėl pasidalinimo svetimais, pagrobtais daiktais.

Kosyginas pasielgė čia panašiai kaip Molotovas norėjo pasielgti su Vokietija 1939: pagal Molotovo planą Vokietija turėjo pasiimti iš Lietuvos vakarinę ruožą ir pasirašyti sutartį su Lietuva tą patį dieną kaip ir Sovietai: Sovietai pagal sutartį

perduoda Lietuvai Vilnių, Vokietija tą patį dieną paima iš Lietuvos jos teritorijos ruožą. Molotovo propagandinis manevras siekė parodyti, kad Maskva yra "duodanti" Lietuvai, Vokietija — "atimanti" iš Lietu-

Londonė, Washingtonė ir Varšuvoje

Sovietų min. pirm. Kosyginas vasario 13 baigė 7 dienų viešnagę Anglijoje. Vietnamo reikalui kelionė nieko nedavė. Betgi davė pajusti, kad Maskva nori artimesnių ryšių su Vakarais iš "geltonojo pavojaus" baimės, kaip vertina U. S. News... Esą Sovietai nusprendė užsitikrinti saugumą Vakaruose, bet nebūtų dviejų frontų.

BRANDTAS WASHINGTONĖ

Vokietijos vicekancleris ir užsienio r. min. Brandtas vasario 12 baigė kelionę Amerikoje. Čia jis paliko įspūdį, kad Vokietijos politika kinta — meza santykius su komunistiniais rytais ir su Paryžium. Bet tai nesipriešina Amerikos politikai. Vokietijos didžiausias susirūpinimas dėl atominės sutarties tarp Amerikos ir Maskvos — Vokietija atsisako nuo atominių ginklų, bet nori turėti ato-

vos. Kosyginas "atsisakė" nuo pretenzijų, sudarydamas įspūdį, kad jis atsisako, bet Baltijos auksą pasiima anglai.

Ribbentropas suprato Molotovo klastą ir nuo jos atsisakė. Wilsonas ją priėmė.

mines laboratorijas taikos reikalui.

SATELITAI VARSUVOJE

Varšuvoj pereitą savaitę Varšuvos pakto valstybių konferencija nesustiprinusi rytų Vokietijos ir Lenkijos padėties. Nepavykė prikaltinti Cekoslovakijos, Vengrijos, Bulgarijos, kad santykiams su vakarų Vokietija jos reikalaujant rytų Vokietijos ir Oderio-Neissės sienos pripažinimo. Rumunija jau užmezgė santykius be tų sąlygų. Sovietai esą labiau užimti kom. Kinijos reikalais ir menkia rėmė rytų Vokietijos ir Lenkijos pretenzijas.

— Respublikonai Vietnamo klausimą nori panaudoti 1968 rinkimų propagandai. Jau dabar pakeitė taktiką ir ėmė prezidentą LBJ kritikuoti dėl Vietnamo.

PRIPAŽINO AR NE? Sako aiškiai — ne!

Kosyginą lankymasis Londonė sudarė baltiečiams egzilams progą ryškiai atkreipti dėmesį į Sovietų Sąjungos tebevykdomą neteisę Baltijos kraštuose.

Populiarus Londono dienraštis The Daily Telegraph (vasario 6) savo pranešimo apie Kosyginą viešesnės programą pradžioje įdėjo trijų skilčių nuotrauką, rodančią delegaciją prie "pasaulyje žinomiausių durų su numeriu 10". Parašas po nuotrauka sako, kad tai "delegacija, atstovaujanti daugiau kaip 1000 egzilų iš Baltijos kraštų, įteikusi prašymą p. Wilsonui, kad jis pateiktų Kosyginui klausimų dėl jų kraštų užėmimo".

Ir pats straipsnis apie Kosyginą viešesnės tvarkaraštį pradėdamas tokiomis pastabomis:

"Būtų keista, jei p. Kosyginas neryškiai, bet glaudžiai saugomas ginkluotų seklių ir jo paties asmens sargų, pasiliktu nesuvokęs politinio protesto atgarsių, kylančių iš Rytų Europos emigrantų grupių Britanijoje. Iš tikrųjų, p. Wilsonas yra daugiau kaip 1000 egzilų iš Baltijos kraštų prašomas pateikti Sovietų premjerui klausimų "apie tų kraštų užėmimą tiesiogiai pažeidus Jungtinių Tautų statutą, apie užgnaužimą žmogaus teisių ir apie deportacijas". Jų prašymas buvo įteiktas Downing St. Nr. 10 šiandien septynių vyrų, lydimų septynių moterų, apsirengusių tautiniais drabužiais".

ELTOS atstovas iš Londono praneša, kad Londono ir provincijos baltiečių organizacijos spontaniškai siunčia laiškus Britanijos vyriausybei, prašydamos per pasikalbėjimus su Sov. min. pirmininku iškelti Baltijos respublikonų laisvės klausimą. Lietuvių, latvių ir estų sąjungų D. Britanijoje pirmininkai kreipėsi į Wilsoną bendru raštu. Lietuvos Socialdemokratų partija kreipėsi į darbiečių vyriausybę, kaip broliška partija, per užs. reikalų ministerį George Browną.

Atvykus Kosyginui į Londoną, šimtai baltiečių, ukrainiečių ir anglų išėjo į gatvę su plakatais. Prie Clariges viešbučio, kur Kosyginas apsisėjo, demonstrantus nufilmavo televizijos kameros, ir tuoj pat parodė žiūrovams. Plakatuose reikalaujama Lietuvai, Latvijai ir Estijai laisvės, smerkiamas sovietų kolonializmas, primenama, kad Baltijos kraštai buvo okupuoti pagal Stalino-Hitlerio susitarimą, kurių veiksmus pasmerkė visas pasaulis.

Kosyginą atvykimo išvakarėse buvo paskelbtas jo palydovų sąrašas, kuriame buvo pa-

stebėta ir Klasono, sovietinio respublikinio premjero Estijoje pavardė. Foreign Office spaudos konferencijoj todėl buvo paklausta, ar tai nereikia Baltijos valstybių inkorporacijos pripažinimo iš britų vyriausybės pusės. Tačiau, kaip pranešė liberalų dienraštis Guardian ir net britų komunistų Morning Star, klausėjui buvo atsakyta, kad D. Britanijos vyriausybė, kaip ligšiol, nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, ir tas britų nusistatymas nėra pasikeitęs.

Pastarom dienom BBC dviem atvejais televizijoj rodė pasikalbėjimą su D. Britanijos Lietuvių Sąjungos atstovais ir rodė žiūrovam Sov. kariuomenės žygį į Baltijos valstybes 1940 m., kai tie kraštai smurtu buvo prijungti prie Sov. Sąjungos.

(Elta)

KOSYGINAS ir LONDONAS

Kosyginas Londonė laikėsi savo linijos tvirtai ir ją skelbė, o Anglija pritarė ar tylėjo ir susilaukė Vokietijos nepasitenkinimo.

Sovietų min. pirm. Kosyginą kelionė po Angliją baigėsi vasario 13 komunikatu, kuriame pabrėžiamas visokis bendradarbiavimas, tarpusavio santykiuose ir dėl Europos likimo, labiau, negu tai buvo po Kosyginą kelionės Paryžiuje komunikate dėl santykių tarp Prancūzijos ir Sovietų. Ne tik "hot line" sutarta, bet ir periodiniai pasitarimai, kaip tai sutarė de Gaulle ir Adenaueris santykiams tarp Vokietijos ir Prancūzijos. Įspūdis, kad Anglija norėjo pralenkti de Gaulle bendradarbiavimą su Maskva.

Komunikato pradžioje suminėtas tarp Kosyginą palydovu "Estijos socialistinės respublikos ministerių tarybos pirmininkas V. I. Klauson". Tuo minėjimu Sovietai dokumentavo Anglijos tyla sutikimą su Estijos įjungimu į Sovietų Sąjungą faktų. Buvo paskelbtas ir susitarimas dėl Anglijos ir Sovietų piniginių pretenzijų nepriklausomose Baltijos valstybėse: Anglija sutiko pripažinti Sovietų pretenzijas į Estijos, Latvijos ir Lietuvos bankų indėlius Londono bankuose. Tai naujas defakto pripažinimo ženklas (nors vyriausybė spaudai pareiškė, kad ji nepripažįsta Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą).

Kai Kosyginas kalbėjo, kad Vietnamo sprendimas tegalima

Massachusetts gubernatorius John A. Volpe, dalyvaujant Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono skyriaus delegacijai (iš kairės į dešinę) adv. Jonui Grigaliui, Jackui Sondai ir Juditai Subaitytei, pasirašo proklamaciją, skelbiančią vasario 16-ją Lietuvos nepriklausomybės dieną.

tik Amerikai be jokių sąlygų sustabdžius bombardavimą, Anglijos min. pirmininkas Wilsonas ir jo užsienių reik. min. Brownas, nors buvo įsipareigoję pasisakyti už abipusės nuolaidas Vietnamo derybom, anot Newsweek, sėdėjo suakmenėjusiais veidais.

Kai Kosyginas kaltino Vokietiją siekiant revanšo, anglų ministrai vėl tylėjo. Anglai nepasakė Italijos ministerių pavyzdžiu — tie rado mandagią, bet aiškia formą atsiriboti nuo Sovietų Podgorny panašiu agresinių žodžių prieš Ameriką ir Vokietiją.

Dar labiau stebino užsienių reikalų min. Brownas, spaudos konferencijoje paklaustas, ar komunikato žodžiai apie respektą rytų bei vakarų Europos valstybių teritoriniam inte-

gralumui reikią "Anglijos vyriausybės sutikimą pripažinti Oderio-Neissės liniją pastovia siena". Ministeris atsakė: "Taip, tam tikra prasme".

Vokietijos vyriausybė vasario 14 pareiškė nepasitenkinimą, ir kancleris Kiesingeris numatė prašyti Anglijos vyriausybę paaikškinimo ir dėl ministerių tylos ir dėl ministerio bylos.

Anglijos vyriausybė ir pats ministeris Brownas ėmė aiškinti, kad Anglija nenumato savo politikos pakeitimo, nenumato ir rytų Vokietijos pripažinimo. Komentatoriai mėgina suversti kaltę ministerio temperamentui. Mat Anglija nori įeiti į Europos ūkinę bendruomenę. Klūbitis jai statė de Gaulle, Vokietija rėmė. Nepalankia politika Anglija galėtų prarasti Vokietiją tarp savo draugų, nors An-

glija ir įpratusi neturėti pastoviu draugų, o tik pastovius interesus.

— Anglijos min. pirm. Wilsonas vasario 14 atvyko į Bonną porai dienų — derėtis dėl Anglijos įėjimo į Europos ūkinę bendruomenę. Konfliktą dėl min. Browną pareiškimo apie Oderio Neissės sienos pripažinimą atidėjo į šalį. Pats Brownas atsispašė. Bet santykiai vis tiek paliko šalti.

— Apsaugos departamentas numatė pašaukti 31,000 atsarginių, kurie nėra atlikę karinės tarnybos. Būsią pašaukti taip pat 100 atsarginių gydytojų, nebuvusių karinėje tarnyboje. Bet tai būsią ne anksčiau kaip po 5 mėnesių. Tikima, kad paliestieji pasinaudos tuo laiku atlikti tarnybą savanoriškai.

THE TABLET apie Lietuvos sukaktį —

"Lietuva pančiuose švenčia nepriklausomybės metines"

Tokiu vardu Brooklyno "The Tablet" vasario 9 paskelbė straipsnį, kurį pradeda:

"Prieš keletą metų Nassau uoste, Bahamos salose, pamatėm Vokietijos prekinį laivą, kuris iškrovinėjo savo važmą. Panaudojom progą išsikalbėti su kapitonu. Herr Kapitan Luecke pasikvietė porą svečių ir mus į savo kajutę, ir draugiška nuotaika svetimame laive ir tarptautiniame uoste pokalbis vyko apie mūsų žemę bei Lietuvos ateitį.

Kapitoną klausėme: "Kaip vokiečiai vertina Lietuvius? Ką gali pasakyti apie Lietuvos vrienintėlį uostą Klaipėdą prie Baltijos jūros po šio paskutinio karo?"

Kapitonas Luecke atsakinėjo:

"Lietuvos žmonės yra didžioje vokiečių pagarboje — didesnė nei kuris kitas kaimynas anapus geležinės uždangos, nes jie parodė aukščiausios rūšies drąsą ir pasyvią rezistenciją prieš tokį galingą priešą..."

Ta rezistencija — informuoja jau straipsnio autorius — yra padėta santykių tarp lietuvių ir rusų komunistų pagrindan. Dėl jos Lietuva šiandien yra "krikščioniškoji kankinė".

Plačiai priminęs Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 49-tą sukaktį, kurią mini Amerikos, Anglijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos lietuviai, norėdami išlaikyti laisvės viltis, — autorius apibūdina lietuvių kaip labiausiai mylinčius laisvę, nusipelnčius garbingo vardą tylos Bažnyčioje. Esą kaip katalikiškiausias kraštas Lietuva virto svarbiausiu sovietinio persekiojimo taikiniu.

Baigdamas autorius ragina kreipti dėmesio į lietuvių pasipriešinimą bei ištvėrmę. "Dvidešimtojo amžiaus istorikai negali to nepripažinti. Jų (lietuvių) gili meilė laisvei, atkakli drąsa ir rūstus pasiryžimas ištvėrti genocidą nusipelnė "laisvojo pasaulio" ne tik dėmesio ir simpatijos, bet ir susižavėjimo bei ėmimo sau pavyzdžiu. Kitaip laisvė gali išvirsti vergija".

★
Kreipiame į šį Tablet straipsnį dėmesį ne tik dėl to, kad jis taikliai ir jautriai prašneko į

amerikietį apie Lietuvą, bet ir dėl to, kad jo autorius "Rev. John J. Tomalonis" naujai papildė eilę tų lietuvių amerikiečių, kurie yra gimę šiame krašte ir kurie imasi šiam kraštui pasitransuoti tuo, kad jį šviečia, informuoja, kas dedas jų tėvų, protėvių žemėje, komunistų pavergtoje. Jie žino, kad laužydami tylą, kurioje šiandien skandinamas Lietuvos likimas, jie tarnauja ne tik Lietuvai — jie išpėja Amerikos žmones nuo tykančio pavojaus ir šiam kraštui. Šaukliai apie Lietuvą virsta šaukliais už Ameriką.

Minėto straipsnio autorius šiuo metu yra Brooklyno Apreiškimo parapijos vikaras.

Estai klausia Kosyginą:

N.Y. Times vasario 15 paskelbė Estijos generalinio konsulo Ernst Jaakson laišką, kuriame jis atsiliepia dėl Sovietų Sąjungos min. pirm. Kosyginą pareiškimo, kad "Negali būti toleruojamos tuo kurios valstybės pretenzijos į specialią padėtį pasaulyje, į teisę nuspręsti kitų tautų likimą, sudaryti karantiną ištisom sritim sulaukiant jose socialinį ir politinį progresą".

Generalinis konsulas dėl to rašo: "Mes klausiamo. Sovietų vadą, kodėl Sovietų Sąjunga nesilaiko šių principų atžvilgiu Estijos, o taip pat kitų Baltijos valstybių, kurias Sovietų Sąjunga okupavo pagal Stalino įsakymą 1940, laužydama 1920 vasario 2 taikos sutartį, 1932 gegužės 4 nepuolimo ir taikingo konfliktų sprendimo sutartį, 1932 birželio 16 draugiškumo sutartį ir 1933 liepos 3 agresijos aptarimo sutartį, — kurios buvo sudarytos tarp Estijos ir U.S.S.R.?"

Vasario 24 yra Estijos nepriklausomybės diena, bet Sovietų vyriausybė neleidžia tos dienos švęsti estų tautai, kuriai yra paneigtos visos konstitucinės ir žmogiškosios teisės.

Tai yra tipingas pavyzdys sovietinių deklaracijų apie "kitų tautų likimo apprendimą" ar "karantiną ištisom sritim" ir sovietinių darbų, kaip juos rodo Estijos rekordai."

Atnaujino bombardavimą Vietnamė

Kodėl LBJ atnaujino? Sio apsprendimo žymėtini keli veiksmi. 1. Karinė žvalgyba pateikė informacijas, kad paliaubų infiltracijai stiprinti: netrukdomi 3,770 sunkvežimių atjudėjo į P. Vietnamą su 25,000 tonų karinės medžiagos — tai ap rūpinimas 10,000 vyrų divizijai 8 mėnesiam. Tos infiltracijos leisti toliau LBJ negalėjo.

2. LBJ per Anglijos min. pirm. Wilsoną ir Sovietų min. pirm. Kosyginą Londonė davė Vietnamui "ultimatumą", kad jis parodytų karinės veiklos stabdymo gestą, kuris duotų pa-

grindimą Amerikai bombardavimo neatnaujinti.

3. Kosyginas ultimatumą pranešęs Ho Chi Minh, patardamas — kaip informavo — simboliškai sumažinti karinę veiklą. Iš ten gautas atsakymas "ne".

4. Kai Wilsonas pranešė Washingtonui atsakymą, čia jau buvo pasiekęs Ho Chi Minh atsakymas popiežiui — kad jis spautų Ameriką atsisakyti bombardavimo, pripažinti "išlaisvinimo frontą" ir pasitraukti iš Vietnamo. Tada Washingtonas per Wilsoną pranešė Kosyginui LBJ sprendimą atnaujinti bombardavimą, po kelių valandų apie tai buvo pafilmuota Amerikos visuomenė, kad kito pasirinkimo prezidentas neturėjo.

Ką LBJ pasirinko? Pasirinko tą pačią kalbą, kuri įtikino Chruščiova atitraukti iš Kubos raketas, kuri įtikino Cekoslovakijos vyriausybę paleisti Amerikos pilietį Kazan-Komarek. Ta kalba komunistam suprantama.

Labiausiai nukentėjo šioje dramatinėje įtampoje Anglijos min. pirm. Wilsonas. Jis norėjo tapti taikos tarpininku, bet pasirodė visai be įtakos Kosyginui, o nuo pastarojo priklausė š. Vietnamo atsakymas.

Kodėl sunku, o kartais neįmanoma rasti bendrą kalbą

ANATOLIJUS KAIRYS, rašytojas, Chicago, Ill. tęsia savo atsakymą:

B. KOKIAIS ŽYGLAIS PADE- TUME TĖVYNĖJ LIKUSIAM KAMIENUI IŠILAIKYTI? Sian- dien, mano nuomone, tik du to- kie ryškesni keliai tegalimi. Tai siuntiniai — materialinė para- ma ir laiškai — moralinė dvasi- nė parama. Ypač laukiami tėvynėje laiškai. Laiškai pasi- likusius stiprina daugiau, negu galima išvaizduoti. Daug ra- šant, nors ir nieko nepasakant, bet susitikimo ilgesį palaikant, bus palaikoma dvasia išlikti sti- priems ir dideliame varge.

C. Kokiais žygliais išlaikyti savyje laisvės ilgesį ir pasitikėjimą? „Laisvės ilgesys ir pasiti- kėjimas“ priklauso gyvenimo stiliui ir asmenybei. Laisvės ilgesio neturi tas, kas neturi meilės ir pagarbos savo tautai, o pasitikėjimo neturi tas, kas neturi vilties jausmo. Man šis klausimas sunkiai su- vokiamas ir neaktualus. Yra tie- sa, kad „mes mirštame“, kaip esu savo laiku „Diagnozėje“ iš- kėlęs, bet dabar matau, kad toji mirtis ateina ne nutautilio keliu, bet „išsigimimo“. Daro- mės viskam indiferentiški. At- eities perspektyva eina tam-

Darbininko redakcija kreipė- si į skaitytojus, kviesdama pa- reikšti savo sugestijas, ką mes galėtume ir turėtume padaryti Lietuvos nepriklausomybės at- statymo 50 metų sukakties pro- ga.

Buvo prašoma atsakyti šiais klausimais:

1. Kokiais žygliais sustiprin- tume diplomatinę kovą dėl lais- vės, padėtume tėvynėje liku-

syn, horizontai siaurėja, mažai ką turime šiandienai, o rytdienai — nieko... Konkretybių laukai tuštėja, kadaisė vilioju- sios žalumos išsiesia. Tam- pam trumparegiai, gyvena tik šia diena. Aiškiau kalbant, ne- turime „amžinosios lietuviybės plano“.

2. Kokiais žygliais sustiprintu- me čia esančių lietuvių, ypač jaunimo, tautinę savigarbą, kul- tūrinį aktyvumą, ryšio su pra- eitim pajautimą, valstybinės i- dėjos sąmonę?

Yra tautų, kurios atgavo ne- priklausomybę ir laisvę po dvi- jų tūkstančių metų nelaisvės. Ar mes, būdami svetur, galime tikėtis ką nors panašaus, jei

siam tautos kamienui išsilaiky- ti, išlaikyti savyje laisvės ilge- sį ir pasitikėjimą?

2. Kokiais žygliais sustiprintu- me čia esančių lietuvių, ypač jaunimo, tautinę savigarbą, kul- tūrinį aktyvumą, ryšio su pra- eitim pajautimą, valstybinės idėjos sąmonę?

3. Kokiais žygliais laimėtume gyvenamo krašto nelietuviškai kalbančių asmenų ar institucijų dėmesį bei paramą Lietu- vos laisvės idėjai?

Skaitytojai parodė palankaus dėmesio. Vieni atsilepė trumpiau, kiti plačiau. Jų atsiliepi- muose yra įdomių, originalių sugestių. Tik jų visumą per- žvelgus, galima bus nuspręsti, kurias mes galime pasirinkti ir kurias galime bendrom ar indi- vidualiom jėgom įvykdyti.

vienu metu dar kol kas susi- kalbame. Nesimu gilesnės ana- lizės ar „vaistų“ prirašymo. Šio straipsnio rėmai per siauri to- kiam dalykui. Pagaliau, čia kaip tik ir būtų jau minėto „amž- nosios lietuviybės plano“ sritis. Jis turėtų duoti receptą, kaip iš mūsų nedauglėto tautine pras- me jaunimo išugdyti lietuvių valstybės ir kultūros milžinus.

3. KOKIAIS ŽYGLAIS LAIMĖ- TUME GYVENAMO KRAŠTO NELIETUVIŠKAI KALBANČIŲ ASMENŲ AR INSTITUCIJŲ DEMĖSĮ BEI PARAMĄ LIETUVOS LAISVĖS IDĖJAI?

Tokių žygių yra daug, jie jau iškelti kitų ir sėkmingai vykdo- mi. Tačiau aš norėčiau juos pa- pildyti dviem pastabomis, bū- tent, ypatingas mandagumas ir ypatingas kultūringumas. Nie- kas taip neatstumi mūsų nuo draugų ar galimų draugų ir nie- kas taip mums nekenkia kaip arogancija ir ignorancija. Lietu- va priklauso Europai ir jos kul- tūrai. Taigi ir mes privalome pasirodyti „europiečiai“, tai yra, būti mandagesni ir kultū- ringesni daugiau, negu reika- laujama iš eilinio žmogaus. Jau- nystė ir išdidumas eina ranka rankon. Kada prie jaunystės prisijungia nežinojimas, ne- mokšiškas, nepatirtis etc. gaunasi katastrofiškas įvykis. Jėgos ir reikalavimų perijodas yra praėjęs. Draugus reikia lai- mėti mandagumu, kantrybe, žo- džio ir intelekto galia, argumen- to tiesumu ir mokslu.

SPAUDA

Iš anoniminių laiškų Antanui Venclovai

Tiesoje 1966 lapkričio 13 An- tanas Venclova atskleidžia nau- ją lietuvių vartojamą priemo- nę kovai su oficialiosios spau- dos propaganda — anoniminius laiškus komunistam, mė- gindami prabilti į jų sąžinę. Į vieną tokių laiškų Antanas Venclova ima atsakinėti, duo- damas to laiško ištraukas. Ido- mu, kas tuose laiškuose, taigi dabartinio meto „pogrindinėje spaudoje“, rašoma. A. Venclov- os minimas laiško ištraukas suglaudę pakartojame. A. Venclov- a rašo:

„Į anoniminius laiškus pa- prastai neatsakinėjama. Bet prieš kurį laiką gavau laišką be parašo, į kurį man vis dėlto norisi atsakyti. Jame iškelti klausimai, matyt, atspindi tam tikro žmonių skaičiaus, tegu ir nedidelio, nuomones.

„Aš draugą pažįstu nuo se- no, — rašo man anonimas, — ir tur būt, dėl to draugo raš- tais domiuosi labiau, negu ku- rio kito. Bet beskaitant kartais liūdna ir pikta pasidaro; ir no- rėtusi su draugu tada pasigin- čyti. Bet noras — viena, o ga- lėjimas — kita. Šitas raštėlis (jei jį gausi) kaip ir „paten- kins“ mano negalėjimą pasikal- bėti su tamsta.“

„Draugo raštuose (knygose ir laikraščių straipsniuose), — rašai tamsta, — kuriuose kal- bi apie dalykus, liečiančius Lie- tuvą, raudonu siūlu kyšo ten- dencija, kad nepriklausomai Lietuvos buvo viskas bloga, o dabar gera, gera...“

„Aš negiriu, — rašai tams- ta, — to meto smetoninės san- tvarkos. Su ja ir man daug bė- dos buvo. Bet vis dėlto ir tada buvo šviesių dalykų. Imkim kad ir spaudos laisvę. Dabar

daugelis sako (čia turiu galvoj tuos, kurių straipsniais laikraščiai užpildyti), kad tada spau- dą labai varžė. Taip, varžymo buvo, bet vis dėlto buvo galima daug ką parašyti net ir prieš tą santvarką. Imkim kad ir Cvirkos romaną „Zemė mai- tintojai“. Juk iš jo dvelkte dvel- kia to meto santvarkai priešiš- ka dvasia, prieš ją, santvar- ką agitacija kyšo; nežiurint to, už tą romaną tada Cvirka gavo 5000 litų premiją. Rodosi, di- džiausia taisyklė valstybinė premija. To meto „Kuntaplis“ valdančiuosius sluoksnius rodė per tokį veidrodį, kad visi kreivi ir viskas kreiva atrodė. Na, o dabar? ... Rašytojas turi bū- ti objektyvus ir gyvenimą turi rodyti tokį, koks jis iš tiesų yra. Anais laikais draugas ro- dėi, siūlau parodyti dabar.“

„Liūdna, kad dabartiniai lie- tuviai, stovintieji tautos prie- šaktyje — rašai tamsta, — savo tautos likimu taip mažai rūpi- nasi. Mes skęstame kitų tautų jūroje. Ir paskęsim, kaip pa- skendo Mažosios Lietuvos lie- tuviai, begarbindami dievą ir kaizerį. Vien tik knygos nuo nautėjų nesulaikys, nors jų būtų spausdinama ir mili- jonai.“

„Parašyk, mielas Venclova, — rašai tamsta, — parašyk apie dabartinę priverstinę ir laisvą lietuvių emigraciją, apie tai, ar lietuviškose mokyklose mokosi emigrantų vaikai, ar jie dar moka lietuviškai ir ar gali skaityti neverstas tamtos kny- gas ir daug daug apie kitus skęstančios tautos dalykus.“

Tie žodžiai apie „priversti- nę emigraciją“ turi mintyje de- portuotuosius ir jų vaikų tauti- nį likimą. K. Telga

Pietų Amerikos lietuvių kongreso dalyviai neša vainiką prie Laisvės paminklo Buenos Aires, Argentinoje. Nuotr. Darbininko

TIK NEPALEISKIT VEKSELIŲ — PRAŽUDYSIT MANE

Turauskas — žilasis Apolonas (2)

JONAS JASYŠ, NEW LONDON, CONN.

„Eltos“ direktorius ir „Ryto“ vekseliai

Tada „Rytas“ jau ėjo 8 pus- lapių. Aštuoni puslapiai tai bu- vo istorinis Lietuvos dienraščių posūkis, kurį padarė „Rytas“, o pasekė „Lietuvos Žinios“ ir „Lietuvos Aidas“ — valdžios laik- raštis. Bet tas posūkis pareika- lavo daug lėšų. Tik vieno nu- merio atspausdinimas atsieida- vo 500 litų kasdien, o kur kitos išlaidos? Prenumeratoriai dau- gumas buvo kunigai, nes kita šviesuomenė bijojo netekti val- džios vietų ir vengė „Rytą“ pre- numeruoti. Išlaidas ypatingai di- dindavo karo cenzūros išbrau- kimai, už kuriuos vistiek reikė- davo mokėti spaustuvei. Nere- tas atsitikimas, kad būdavo iš- braukiami ištaisai puslapiais. Be to, dažnai buvo didelės bau- dos, padiktuotos grynai diktatū- ros saualės ir noro sulikviduo- ti šį aktingą griežtos demokrati- nės minties dienraštį. Vieną tokį drakonišką nubaudimą čia pamėsiu.

Tada „Rytui“ iš Šveicarijos rašydavo Juozas Gabrys. Viso- kių nuomonių galima išgirsti apie jį, ypač apie jo veiklą jo amžiaus gale. Tačiau objekty- vus asmuo negali nepripažinti jo didelių nuopelnų Lietuvai. Vieną kartą jis atsiumė „Rytui“

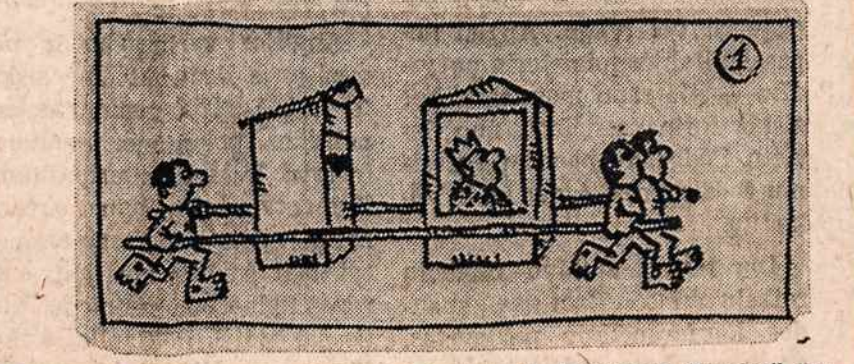
atvirą laišką Antanui Smetonai. Laiške jis priekaištavo jam už priešaikos sulaužymą, įvedant krašte diktatūrą, pagrobiant tautos teises ir t.t. „Ryto“ re- daktorių, berods, Petras Rad- zevičius, vėliau Sibiro kanki- nys, perskaitęs laišką, atidavė spaustuvei, tardamas, jei neleis spausdinti, tai nors cenzo- rius paskaitys. Cenzorius kpt. Vilutis, žinoma, jį išbraukė. Nor- maliai tuo viskas turėjo ir baig- tis, kaip ir baigdavosi visais ki- tais atvejais: cenzorius išbrau- kia, redakcija nespausdina ir viskas. Toks buvo įstatymas. Tačiau diktatūra ir yra tam, kad veiktų pagal savivalę, o ne pagal įstatymus. „Rytas“ tada buvo nubaustas 5,000 litų ir už- darytas vienam mėnesiui. Vietoj „Ryto“ išėjo „Sutemos“. Tą vardą aš gerai supratau, bet to administracinio nubaudimo niekaip negalėjau suprasti ir pateisinti, nei būdamas tada tei- sių studentas, nei vėliau teisė- jas bei prokuroro padėjėjas.

Arba kitas atsitikimas su „Darbininku“, kai ats. redakto- rius Petras Jočys buvo išstrem- tas į Varnių koncentracijos sto- vyklą (1929 kovo 18 — birželio 26). „Darbininkas“ tada pa-

teikė karo cenzoriui su kita me- džiaga feljetoną „Afganista- nas“. Cenzorius, matyti, manė, kad tai geografinis straipsnis ir arba jo neskaityt, arba skaityda- mas nesuprato ir pasirašė suti- kimą spausdinti. O kai atspaus- dino ir kai „Rytas“ jį persi- spausdino, tai visiem paaiškėjo, kad feljetonas liečia ne Afga- nistaną, bet Lietuvos „Baltuo- sius Rūmus“. Normaliai turėtų nukentėti cenzorius už pražiop- sojimą, bet išėjo kitaip — uždarė „Darbininką“ šešiesiems mė- nesiams ir redaktorių P. Jočį iš- siuntė tam laikui į Varnius.

Tokie įvykiai, kurių buvo ne- mažai, ir išugdė manyje pasi- bjaurėjimą diktatūros savivalė- mis. Drakoniški administraci- niai baudimai padidindavo laikraščių išlaidas. „Ryto“ ad- ministracija buvo priversta pla- čiai naudoti kreditą, kiek jis bu- vo prieinamas. Spaustuvei mo- kėdavo vekseliais, o taip pat vekselius diskontuojant būdavo pasirūpinama pinigų mokėti ki- tom išlaidom ir išpirkinėti anks- čiau išduotiem vekseliam. Ta- čiau vekseliai eidavo tik su kre- dičių asmenų parašais. Pora tokių atvejų dr. L. Bistras nu- siuntė mane pas Ed. Turauską, „Eltos“ direktorių, į jo įstaigą.

(Bus daugiau)

Didžiajam broliui patarnauja mažieji broliai. (Karikatūra iš „Šluotos“, š.m. sausio nr. 1)

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į vi- sus Sovietų Sąjungos valdomas kraštas. Mes parpiname visas, su- tvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. Circle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

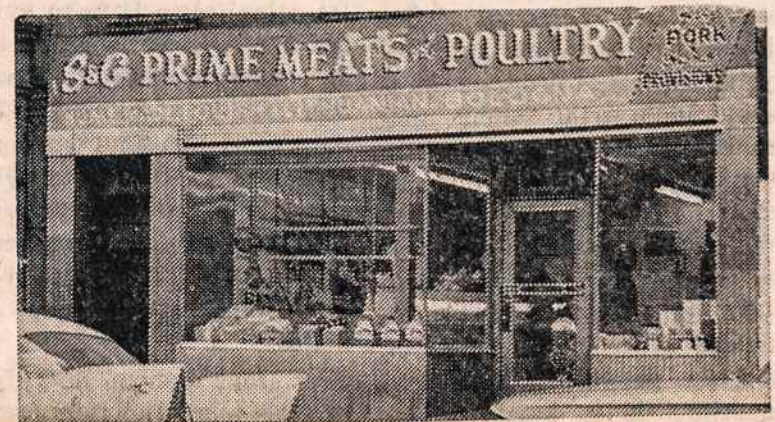
Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai aprausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- Boston 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway ..... AN 8-0061
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue V1 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-0215
- HAMTRANK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. .... LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PHILADELPHIA, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St. .... PO 3-4818
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 905 Bank St. .... PL 6-6776
- WORCESTER, Mass. — 169 Millbury Street ..... SW 8-2868
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. .... Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y. .... Tel. STagg 2-4329

Papildintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS

Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

Siųskite į Lietuvą ir SSSR

DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom kainom atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuose:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuose atvotos kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckenstein krautuose kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išilpant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientams. Prašome užėiti ir pasižiūrėti.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŲSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišyto, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausias kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užleikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 Union Avenue, Brooklyn 11, N.Y.

Telefonas EV 7-2089

JUOZAS BRUŽINSKAS, vedėjas
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (The Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcija taiso savo nuožūrą. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Klimatas nepriklausomybei

Lietuvai kelią į nepriklausomybę tiesė ne tik lietuviai, kurie paskelbė 1918 metų vasario 16 dienos aktą. Ne tik savanoriai, kariai, kurie ginklu nepriklausomybę gynė. Nepriklausomybei buvo palankus, ar bent pusiau palankus, ir tarptautinis klimatas.

Palankus, nes Rusija buvo nusilpusi kare ir revoliucijoje; Vokietija matė karą pralaiminti. Amerikos ir Anglijos karinė intervencija prieš bolševikinę Rusiją turėjo svarbios įtakos silpninti bolševikinės agresijos bangai, riedinčiai į Vakarų. O moralinės paramos Lietuvai davė prezidento Wilsono "14 punktų" (1918 sausio 8).

Tačiau reikėjo dar ilgos kovos, iki Lietuvos valstybė įėjo į tarptautinę valstybių šeimą. Ne iš karto buvo priimta į Tautų Sąjungą. Pirmieji jos prašymai buvo atmesti, nes Tautų Sąjungos didieji norėjo išlaikyti caro Rusijos imperiją nedalomą būsimajam monarchui. Nors prezidento Wilsono "punktai" kalbėjo apie tautinio apsisprendimo principą, bet įsakmiai Lietuvos vardo neminėjo. Amerikos vyriausybėje buvo įtakingi tie patys sluoksniai, kurie taip pat norėjo išlaikyti Rusijos imperiją nedalomą. Tik tada, kai Lietuva 1920 sudarė taikos sutartį su Sovietų Rusija, Lietuva buvo priimta į Tautų Sąjungą 1921; tada ir Amerika pirmoji iš didžiųjų valstybių 1922 liepos 28 pripažino Lietuvą de iure (Atskiras būtų klausimas, kiek čia lėmė Amerikos lietuvių įtaka).

Tokis Lietuvos valstybės saulėtekis po pirmo pasaulinio karo.

★

Antras pasaulinis karas vėl užliejo Lietuvą okupacijų ban-

ga. Lietuvoje tikėta, kad antras karas baigsis Lietuvai panašia išeitimi. Kai kurie net samprotavo, kad prie okupacinės valdžios sudaryta pirmojo tarėjo patariamoji taryba, vadovaujama M. Biržiškos, atliks vaidmenį kaip pirmojo karo metu Lietuvos Taryba. Prezidento Wilsono punktu moralinę paramą atstojo antrojo karo pradžioje, 1941 rugpj. 10, paskelbta Atlanto charta, pasisakiusi už atstatymą po karo valstybių, kurių veikimas buvo karo sukliudytas.

Atlanto charta Lietuvoje buvo suprasta kaip demokratijos bei laisvės kova prieš totalizmą bei vergiją; kaip skatinimas aktyviai prisidėti prie pasipriešinimo vokiečių okupacijai, paskiaau antrai bolševikų okupacijai.

Tokius pasiryžimus dar labiau stiprino Amerikos pozicija: ji per savo valstybės pasekretorių Sumner Welles 1940. 7.23 pirmoji atsiskakė pripažinti Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą. Jos prezidentas Rooseveltas 1940.10.15 užtikrino Amerikos Lietuvių Tarybai, kad Lietuvos nepriklausomybė tik laikinai sukludyta. Tai rodė žymiai palankesnis moralinis klimatas, nei pirmojo karo metu.

O tačiau antrasis karas atnešė Lietuvos valstybei ne saulėtekį, o saulėlydį. Ne dėl lietuvių pasyvumo ar aukų baimės, bet dėl ištikrųjų nepalankaus politinio klimato, kurį darė kitoki santykiai tarp Amerikos ir bolševikinės Rusijos nei po pirmojo karo. Amerika atsidūrė kurį laiką beveik Maskvos tarnyboje. Amerikos dėka bolševikinė Rusija buvo didžiausia karo laimėtoja. Amerikos dėka savo ribas ji nukėlė iki Elbės. Amerikos dėka dešimtys

Mieli Broliai ir Sesės,

Šią Vasario 16 d. minime Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 49-tą metinę sukaktį.

Vieni ją minėjome laisvame pasaulyje su didžiu nusiminimu savo širdyse, bet laisvi ir gilii tikėjimu bei negestančia viltimi į Lietuvos laisvės prisikėlimą ir laimingą jos ateitį. Pavergtieji broliai ir sesės šią sukaktį mini tėvynėje, bet tyliai savo širdyse, persekiojami ir nelaisvi rusiškojo bolševizmo žiaurioje vergijoje.

Amerikos Lietuvių Taryba, glaudžiai apjungianti šios šalies lietuviškas patrijotines organizacijas ir visus geros valios lietuvius, nuolat stropiai būdi Lietuvos laisvės sargyboje ir niekada nepraleis ir neatsisakys jokių pastangų, kurios tik greičiau galėtų priartinti Lietuvai laisvės

tūkstančių kovotojų prieš bolševizmą buvo bolševikam išduoti. Amerikos prezidento žodis nebuvo paverstas kūnu, ir tarptautinis politinis klimatas tapo palankus sovietiniam totalizmui bet ne laisvei.

★

Amerikos visuomenė betgi buvo ir tebėra jautresnė nei kur kitur Amerikos moraliniam išpareigojimam. Sąmoningai ar nesąmoningai ji matė savo vadų duotus ir netesėtus pažadus. Lyg jus atpirkdama, Amerikos visuomenė užjaučia pavergtuosius labiau nei bet kuriame kitame krašte.

Praėjo pora dešimčių metų nuo liūdno atminimo Jaltos sutarties, o Amerikos visuomenėje Baltijos pavergimas, atrodo, tebėra skausmingiau pergyvenamas nei tu, kurie vadinami satelitais. Dėl šios visuomeninės opinijos, kuri susikoncepcija kongrese, ir vyriausybė tebesilaiko Sumner Welles 1940 pareiškimo, kuriuo Baltijos valstybės tebelaikomos gyvos.

Amerikos visuomenės gyva sąžinė ir šiuo metu yra pagrindinis veiksnys klimatui, kuris yra reikalingas, kad po ilgai trunkančios nakties Lietuvai ateitų vėl saulėtekis.

Saulė nebetekėjo. Tamsa labai gąsdino žmoniją. Visi maldavo Dievo Motiną Mariją permaldauti savo sūnų, kad vėl leistų šviesti saulutei. Pagaliau Dievas išklaušė Sv. Mergelės maldū ir liepė drebančiam žmoniškai žiūrėti į rytus. Kai tik jie pamatys tekančią labai šviesią žvaigždę, tai bus ženklas, kad neužilgo ir saulė patekės. Dievas savo pažadą išpildė. Po ilgos, ilgos baidios nakties žmonės pamatė rytuose tekančią labai šviesią žvaigždę. Ėmė šviesti. Žmonija pragydo: Sveika, Aušros žvaigždė. Kad primintų žmonėms, jog Dievas yra teisingas, geras ir baudžia už pikta. Aušrinė teka pirma saulės kaip anais amžiais prieš rekrūtus.

Moteris ant mėnulio

Skerdžiaus nuomone, mes matome ant mėnulio moterį su neštuvais ir dviem kibirais vandens. Mat kaip buvo. Kartą viena moteris nešėsi kibirus vandens namo. Sustoję paisėti. Mėnulis buvo pilnas ir labai šviesus. Jai jis labai patiko, ir ji spoksojo gana ilgai į jį. Tuo metu kaukas (aitvaras) skrido pro šalį. Kaukas buvo gerai nusiteikęs — nes jį miškininkas buvo gerai pavaišinęs kiaušinieneis su midumi. Jis pagriebė tą moterį savo sukuriu, pakėlė ją labai aukštai ir nuleido ant mėnulio plikės. Ten tą vargšę

paliko stovėti iki šiai dienai su visais neštuvais ir kibirais.

Paskui skerdžius man parodė žvaigždžių grupę, kurią jis vadino — Peklos šakės. Kada aš paklausiau, kodėl tos žvaigždės taip vadinamos, jis man paaiškino.

Pekla Plinkšių raiste

Labai labai seniai, kada lietuviai gyveno giriose ir nepažino Dievo ir garbino Perkūną, Pekla buvo Plinkšių raiste (netoli Grūslaukės). Ten gyveno visi veniai, šėtonai ir šepetonai. Visi razbaininkai, arkliaivagiai, lenciūgų vagys, mergininkai, raganos ir raganai, nevierninkai ir bezbožninkai, kai tik numirdavo, būdavo šėtonų pamauti ant šakių ir atnešti į Plinkšių raistą.

Ten buvo labai daug geležinių katilų su verdančia smala. Kiekvienas atvykęs buvo įmerkintas į atskirą katilą, kuriame jis turėjo kentėti visados, per amžių amžius... Po kiekvienu katilu degė ugnis. Vienas velnias buvo Luciferio paskirtas prižiūrėti, kad ugnis visur gerai degtų.

Vieną dieną Mykolas Arkangelas atvyko į Peklą. Jis atnešė Viešpaties Dievo raštą. Luciferius tą raštą perskaitė: "Žemiausiai priėmė Dievo Sūnaus mokslą. Pekla turi keltis laukan

Į visus Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvius

Siemet, kaip ir kiekvienais metais, Amerikos Lietuvių Tarybos pastangomis, Vasario 16 d. minėjimas įvyksta JAV Senate ir Atstovų Bute Vasario 16 d., o sekančią dieną — Vasario 17 d. — Amerikos Lietuvių Taryba yra pakviesta liudyti JAV ir Sovietų Sąjungos konsuliariškas sutarties reikalą bei pristatyti visą turimą medžiagą. Ši kvietimą liudyti Washingtone prieš konsuliariškas sutarties atmetimą Amerikos Lietuvių Taryba išsikovojo sunkiomis ir kietomis pastangomis.

Todėl šioji Vasario 16 d. prašina realiai ir reikšmingame kovos ženkle dėl mūsų nenuilstamų pastangų, siekiant vėl atgauti Lietuvai laisvę. Šiame reikale prašome visų lietuvių nuširdžios ir vieningos tautos. Minint Vasario 16 d. visose lietuvių kolonijose yra labai svarbu priimti atitinkamas rezolucijas prieš konsuliariškas sutarties tvirtinimą ir jas skubiai siųsti savo valstybės senatoriam ir prašyti visų savo amerikiečių draugų ir patrijotinių amerikiečių organizacijų siųsti lai-

kus ir kelti protestus prieš šios konsuliariškas sutarties tvirtinimą.

Nesigailėkime darbo, pastan-

gu ir aukų Lietuvos laisvei atgauti, nes laisvė yra brangi visiem — laisviem ir belaisviem.

Amerikos Lietuvių Taryba

Lietuvos diplomatijos šefo St. Lozoraičio žodis nepriklausomybės šventės proga

Lietuvai esant okupuotai, Vasario 16 dieną — Nepriklausomybės šventę — tegali švęsti užsienio lietuviai, nes jie, gyvendami laisvajame pasaulyje nėra varžomi reikšti savo tautinius jausmus ir gilų prisirišimą prie Lietuvos laisvės idėjos. Sovietų okupuotame krašte šios istorinės datos paminėjimas yra okupacinės valdžios uždraustas bei baudžiamas, o šiais metais, be to, atsiminimas apie Lietuvos laisvę yra ypač slopinamas triukšmingais pasirušimais minėti bolševikų revoliucijos 50 metų sukaktį. Tačiau kaip tik šių dviejų įvykių — Lietuvos nepriklausomybės ir rusų revoliucijos — sugretinimas tegali išryškinti Vasario 16 dienos Nepriklausomybės

akto svarbą bei kilnumą. Anuo metu, 1918 metais, Rusijos komunistai naikino rusų tautos laisvę ir teisę pačiai valdytis, smurto keliu kurdami sovietų valstybę. Tuo pat laiku lietuvių tauta, laisvai ir vieningai reikšdama savo valią, be vidaus sukrėtimų ar prievartos panaudojimo atstatė savo valstybės nepriklausomybę. Tai darydama, mūsų tauta vykdė savo istorinę teisę, paveldėtą iš senosios Lietuvos valstybės, rėmėsi tautų apsisprendimo dėsniu, kuris sudarė tada ir tebesudaro šiandien vieną civilizacijos pagrindų, ir vadavosi savo teisėtai interesais, būtent, ji siekė apsaugoti savo tautinę gyvybę. Nes tikrai pati valdydamasi ne-

priklausomyje valstybėje, civilizuota tauta turi galimumą plėsti savo kultūrą, kurti materialinį gėrbūvį ir dalyvauti bendroje žmonijos pažangoje. O be to, nepriklausomybė apsaugojo mus nuo rusų revoliucijos žiaurumų, dėl kurių Rusijoje žuvo milijonai žmonių ir kurie mūsų mažą tautą, svetimą rusams, surištą su Vakarų kultūra, ištikimą savo tradicijom bei tikėjimui, būtų sunaikinę ne tik moraliai bet ir fiziškai.

Visos šios aplinkybės parodo, kas pirmoje eilėje buvo ir tebėra Vasario 16 dienos akto svarba.

Šiandieną, praėjus beveik 50 metų, bolševikų revoliucijos sukakties propaganda neįstengia nutildyti visuotinę nuomonę, kad milžiniškos aukos bei kančios kurias rusų tauta yra pakėlus ir toliau pakelia, nėra davusios jai nei materialinio gėrbūvio, nei dvasinio pasitenkinimo, nei išimtingos valstybinės ir socialinės santvokos, nei svarbiausia — laisvės. Joks civilizuotas kraštas pasaulyje nėra priėmęs laisva valia sovietų santvokos. Visur, kur ji egzistuoja, ji yra, kaip Lietuvoje, smurto padarinys. Pačioje Sovietų Sąjungoje jaunosios kartos techniku, ekonomistų, rašytojų tarpe atsiranda minčių, kad visa 1917 metų bolševikų revoliucija buvo ne tik bergždžias, bet dargi kenksmingas įvykis. Ir čia yra tikroji pirmoji pasireiškiančio sovietuose neramumo priežastis.

Lygiu būdu šiandieną yra aišku kaip ir prieš beveik 50 metų, kad Lietuvos nepriklausoma valstybė buvo būtina lietuvių tautos atečiai. Išsaugoti šią nepriklausomybės būtinumą jausmą ir ištikinimą lietuvių širdyse, išsaugoti juose valstybingumą ir tautiškumą, yra svarbiausias Lietuvos ateities laidas.

Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu aš sveikinu mūsų tautą ir reiškiu jai teisėtą Lietuvos Valstybės diplomatinių atstovų ištikinimą. Tebūnie ši diena mums lietuviams akstinu toliau išvermingai dirbti Lietuvos laisvei ir atečiai.

Koplytėlė Lietuvos laukuose

GRIGO RATŲ

☆☆☆☆

PASLAPTYS

KOSTAS SIETYNAS

Niekada nepamiršiu anos 1933 metų birželio nakties, kurią praleidau su naktigoniais. Buvau tik 10 metų berniukas, ir man apylinkės skerdžius reiškė labai daug.

Šiandien intelektualus stebina tokie mokslininkų vardai kaip A. Einšteinas, H. Shapley, De Sitter, Sir A. Eddington, Fred Hoyle. Mus, kaimo berniukus, kur kas labiau stebino mūsų skerdžius nes jis žinojo viską!

Ilgus metus jis ganė visos apylinkės bandą: apie 100 karvių ir būrius avių. Jam buvo duodami keli asistentai — pagana. Jis pats paskui karves nebėgiojo, bet, pasirėmęs ant savo ilgos lazdos, davinėjo savo asistentams įsakymus. Gražiom naktim banda palikdavo lauke per visą naktį.

Jis gerai pažino ir mėgo žvaigždėmis nusėtą padangę. Užmetęs akį į dangų, jis pav.,

pasakydavo, kad rytoj reikėtų skubėti vežti dobičius į klijimą, nes vakare būsianti perkūnija. Pažvelgęs į Grigo ratus, pastebėdavo, kad jau laikas paganam pasikeisti.

Aną naktį jis man parodė Grigo ratus, apvirtusius šalia Paukščių tako, su nulūžusiu "dišliu". Kažkur padangėse jis matė Arono lazda, su kuria Aronas, "Maiziešius" brolis, daužęs į uolą, paleido vandens upelį žydam gerti dykumoje. Rytuose teką septyni šienpjūviai (grupė žvaigždžių) praneša, kad jau laikas tinti dalgį šienui pianti.

Saulė tikrai patekės

Jis aiškino, kad ką tik patekėjusi Aušrinė (Venera) buvo Dievo ženklas žmonėms, kad saunaktim banda palikdavo lauke per visą naktį.

džiaus senuoliui taip lengvai viskas pasibaigė. Patarlė sako: neik su velniu sietiniais "grajyti", ba neteksi sietinių ir marškinių. Už šakių nuostolius pats šėtonas su špyga išdūrė anam senuoliui kairią akį, aną, kuri būdavo dažnai užstraškanojusi. Tai yra visai kita istorija, ir apie ją kitą kartą.

Meteorų lietus

Tą naktį mes naktigonėje buvusieji matėme napaprastą gamtos reiškinį, kurį neadaug žmonių teisiu ir kuris pasikartoja tik kas keleri metai. Tie, kurie turi progos tą retą įvykį pamatyti, nepamiršta jo ilgus metus. Tai buvo 1933 m. meteorų lietus. Atrodė, kaip kad žiemos dieną milijonai snieguolių krito ant žemės. Daugiau buvo panašu į ugnies lietu — įspūdis buvo, kad lyja ugnimi... Išgąstis apėmė visus. Tas "lietus" tęsėsi apie porą valandų, kol pagaliau auštanti diena nustelbė meteorus. Mano "profesorius" skerdžius nemokėjo to įvykio išaiškinti. Niekada to nematęs. Jis tik sakė drebančiu balsu: "Vakale, vakale, bus Sūds Ponodeiva. Jau žvaigždės krinta iš dangaus". Kada aš pareiškiau viltį, kad gal ir pragaro šakės nukris, tai jis man atkrito: "Ty-lėk, paršielai. Puoterus kalbėk"! (Bus daugiau)

Bet nemanokit kad tam sker-

Studijų savaitė Argentinos karščiuose

New Yorko vidurinioji šurpias pūgas ir Buenos Aires vasarvidžio kairią teskyrė per dešimt valandų nugalimas atstumas. Sausio 27, nors dar ankstyvame ryte palikus lėktuvą, keleivius apibėrė karštoki saulės spinduliai. Dienai įpusėjus kairia dar padidėjo. Vidudienio saulutė čia šypsosi iš šiaurės, bet šilimos negaili.

Vykstant iš Buenos Aires aerodromo į užėigą, pakeliui pastebima nedaug žmonių — čia vasaros atostogų laikotarpis. Pagal įsigalincia tradiciją kaip tik vasaros atostogų metu ir rengiami Pietų Amerikos lietuvių kongresai. Šiemet įvedamas naujas bandymas — su rengta ir prieškongresinė jaunimo studijų savaitė. Atrodo, geras Amerikos prieškongresinės Dainavos stovyklos pavyzdys bus paveikęs.

Jaunimo stovyklai pasirinkta netoli Buenos Aires esanti tėvų marijonų vasarvietė — Siluva arba Villa Elisa. Vietovė kiek aukščiau iškilusi, tad ir karščiai ne taip pajaučiami, kaip Buenos Aires aikštėse.

Siluvos vasarvietė ideali jaunimo vasariniams susibūrimui — vieta gana nuošali, erdvas sodas, daug vietos palapinėm ir laužvietėm. Tik pasimaudyti galimybių nedaug — upių ar ežerų artimoj apylinkėj nesimato, o baseinėlis — daugiau tik simbolinio pobūdžio.

Stovyklą pradėjus sausio 27, tarp stovyklautojų ir svečių nuolat pastebimas judrus ir rūpestingas Argentinos lietuviškojo jaunimo globėjas kun. Juozas Margis, M.I.C., Avellanedos lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonas. Jis lydėjo jaunimo delegaciją į jaunimo kongresą Chicagoje. Jo globa pilnai pajaučiama ir čia.

Daug triūso įdėjo ir studijų savaitės komitetas: pirm. prof.

Sausio 27 - vasario 2 netoli Buenos Aires tėvų marijonų vasarvietėje Argentinos, Brazilijos ir kitų kraštų jaunimas tarėsi lietuviybės išlaikymo temomis.

Ernestas Paršelis, Irena Simauskienė, Hektoras Leonavičius, Rasa Kairelytė. Jiem neuilstamai talkino Aldona Cikškaitė, Tadas Jasinevičius, Rapolas Paršelis.

Stovykla subūrė visų kryptų lietuvišką jaunimą. Čia buvo galima sutikti įvairių organizacijų atstovus: Nelidą Hukaitę iš Susivienijimo, Aliciją Zienką ir Z. Skrandžiūtę iš Argentinos Lietuvių Centro. Berisso kolonijos Mindaugo d-ja atstovavo jos pirmininkas Osvaldas Bakanas ir N. Marcinkevičiūtė.

Šalia Argentinos lietuvių nuo pat pradžių pastebimi ir kitų kraštų atstovai. Vokietiją atstovavo Ingrida Suokaitė, Venecuėlą — Sigutė Kundrotaitė ir kun. A. Perkumas. Gausi JAV delegacija: Balfo pirm. kun. Vaclovas Martinkus, PLB valdybos vicepir. Stasys Barzdukas, PLJ Kongreso komisijos pirm. Algis Zaprackas, iš Chicago Dalia Tallat Kelpšaitė ir inž. P. Vaičekauskas, iš Rochestero Nijolė Šlapelytė, iš Bostono jaunimo metų komiteto pirm. ir skautų tūntininkas Česlovas Kiliulis, iš New Yorko Ateities redakcijos narė Salvinija Gedvilaitė ir Darbininko redaktorius Kornelijus Bučmys, O. F. M.

Dar gausesnė Brazilijos delegacija, specialiu autobusu atvykusi tik sausio 31. Buvo organizuojama dar didesnė į kongresą vykstančių grupė, bet teko pakelti nemaža sunkumų iš oficialių įstaigų pusės. Pietų Amerikoje su Lietuvos pasu keliauti gana sunku, nes ne visi kraštai sutinka duoti visas. Gy-

venamo krašto pilietybę priėmusių lietuvių nėra daug. Tad ir ši kartą Brazilijos jaunieji, jau ten gimę, lietuviai atvyko į Argentinoj vykstančią stovyklą, o vyresniųjų dalis pasiliko Montevideo mieste, antroje La Plata upės pusėje.

Studijų savaitėje pastovių dalyvių buvo apie 60. Savaitgalio ir uždarymo progomis kartu su svečiais prie stalo susėdavo virš 100.

Laikas prabėgo labai greit. Studijų dienos buvo išmargintos paskaitomis, diskusijomis, laužais, o ypač lietuviškoms dainomis.

Pokalbius pravedė vietinis inž. Algis Rastauskas, iš Buenos Aires prof. Ernestas Paršelis, Stasys Barzdukas, Algis Zaprackas, Dalia Tallat-Kelpšaitė, iš Vokietijos sugrįžusi Ingrida Suokaitė.

Kalbant Lietuvos pažinimo ir lietuviybės išlaikymo klausimais, paliestos įvairios sritys. Iškilė ir šiaurės Amerikos lietuvių krepšinininkų naujos tarpautinės kelionės klausimas. Kaip į tai žiūrėtų Pietų Amerikos lietuvių jaunimas? Ar labai tokių svečių lauktų? Ar daug naudų lietuvių susidarytų iš tokių gastrolių? Nuomonės skyrėsi. Propagandos reikšmė nepaneigiama. Tokių rungtynių metu Lietuvos vardas daug kartų nuskambėtų Pietų Amerikos kraštų spaudoje ir visuomenėje. Bet tai būtų tik vienkartinis blykstelėjimas. O jei dar ta atvykus komanda ir vėl pralaimėtų, kaip tai įvyktų prieš keletą metų? ... Be to, čia už krepšinių daug po-

puliarnis futbolas. Stipri lietuviška futbolo komanda sulauktų tikrai daugiau dėmesio.

Argentinos atstovai, dalyvavę jaunimo metų prieškongresinėje stovykloje Dainavoje, daug karščiau pasisakė už panašią stovyklą ar studijų savaitę ruošimą ir Pietų Amerikoje. Tam pritarė ir JAV nematęs jaunimas. Bet čia tuoj iškyla prityrusių vadovų reikalas. Kadangi lėšų klausimas labai opus ir pajamos ribotos, tai daugelis labiau lauktų atvykstančių pajėgių vadovų, kurie galėtų bent kiek čia pasilikti ir pavadovauti vietos lietuviškam jaunimui. Tada net ir kiek abejingiesni būtų uždegami, o susipratę dar labiau įjungiami į pastovų tautinį darbą. Tokiu atveju būtų sulaukta ilgalaikių lietuviškų rezultatų.

Kitose pokalbiuose gvildenta tautinių tradicijų išlaikymas, lietuviškos šeimos aktualumas, lietuvių kalbos mokėjimas ir naudojimas, įsitikinęs lietuviybės pamilimas.

Su JAV lietuvių jaunimo organizacijomis supažindino Dalia Tallat-Kelpšaitė ir Stasys Barzdukas. Ingrida Suokaitė, Vokietijoje baigusi Vasario 16 gimnaziją ir Miuncheno meno akademiją, kalbėjo apie lietuvių liaudies meną, audinius, drožinius keramiką.

Salvinija Gedvilaitė perskaitė Algio Budreckio, Vliko valdybos nario, pranešimą: "Jaunimas politiniame darbe". Keičiant panlituanizmo idėją, A. Budreckis pastebėjo eilę būdų kaip ir Pietų Amerikos lietuvių jaunimas galėtų įsijungti į bendrą ir visuotiną lietuviškumo sąjūdį. Primenant kai kuriuos JAV lietuviško jaunimo žygius paskutiniųjų metų laikotarpį, buvo raginama prie artimesnio skirtingų kraštų lietuviško jaunimo bendradarbiavimo, sueniant į sąlytį taip pat ir su kitų egzilinių kraštų jaunimu. Bendrom jėgom stenėtis sudaryti didesnę įtaką ir gyvenamo krašto politikam bei visuomenei. Lietuvai bičiulių galima surasti įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse, tik reikia trupučio drąsos ir gero noro.

Savaitės pradžioje, belaukiant daugiau stovyklos dalyvių, jau esantieji kariuomenės autobusu buvo pavėžinti po Buenos Aires ir supažindinti su miesto išpūdingesnėmis vietomis. Ta pačia proga tektų priminti, kad kariuomenė stovyklautojų reikalingom kelionėm ne tik davė autobusą su vairuotoju, bet paskolino ir didžiulę palapinę su paklodėmis ir užsiklojimais.

Tarp įvairių programos momentų nuolat stovyklavietėj skambėjo lietuviška daina. Daug lietuviškų dainų Argentinos atstovai išmoko JAV, o grįžę perdavė savo patirtį ir kitiems. Naujų dainų paskleidime ypač pasižymėjo ir Balfo pirm. kun. V. Martinkus, kurs į studijų savaitę atvyko nuo pat pradžių. Čia jis nepagalėjo nei balso, nei triūso.

Ne vien dainos, bet ir įvairių kraštų atstovų pasirodymai pajavairindavo laužų programas. Pirmo laužo metu programai vadovavęs kun. V. Martinkus sulaukė net iš New Yorko pašaukimo prie telefono. Tik vėliau pasirodė, kad į stovyklavietę telefonas dar neįvestas. Ypač išpūdingai praėjo uždarymo telefonas, kuriam pasiliko ir nemaža uždarymo iškilnių dalyvių.

Prieš uždarymo laužą studijų savaitės dalyviai ir svečiai galėjo pasigėrėti Buenos Aires lituanistinės mokyklos atžalyno pasirodymu. Vaikučiai atliko keletą dainelių, deklamacijų ir tautinių šokių. Mokykloj mokytoja Stasė Valinskienė, dainas ir šokius paruošė Zuzana

Sv. Jurgis, lietuvių liaudies skulptūra

GAVENIOS DVASIA

KOVA PRIEŠ BLOGĮ

Pirmą gavėnios sekmadienį tikintieji girdi Evangelijos pasakojimą apie Dievo Sūnaus kovą su Gundytoju. Tai vyksta pačioje Kristaus misijos pradžioje. Bažnyčia, skirdama šią Evangelijos dalį pirmam gavėnios sekmadieniui, nori nurodyti tikintiesiems kelio gaires į Prisiikėlimą — į Velykas. Tas kelias yra nuolatinė kova su blogiu (Pasaulis, Kūnas, Velnias).

★

Mūsų visatoje egzistuoja tam tikras dualizmas. Dvi jėgos grumiasi dėl pirmenybės jau nuo laiko pradžių. Ar tai žvelgime į kosmines jėgas visatoje, gamtoje ar moralinėje plotmėje, rasime nepalaujamą, negailestingą kovą dėl pirmenybės.

★

Zinomi dualizmo pavyzdžiai: šaltis — šiluma; tamsa — šviesa; blogis — gėris; gyvybė — mirtis.

Visatoje šaltis yra sukaustęs.

Vanagaitė, dalyvavusi ir jaunimo kongrese Chicagoje.

Po jaunųjų programos prie vėliavos įvyko jaunimo metų uždarymas. Po trumpos kalbos Algis Zaprackas įvairių kraštų veiklesnius atstovus apdovanojo lietuviškoms plokštelėmis, juostelėmis bei kongreso vėliavėlėmis. Prieš sugiedant Lietuvos himną ir nuleidžiant trišpalvę dar buvo perskaitytos studijų savaitės rezoliucijos, kurios vėliau buvo prijungtos prie bendrų kongreso rezoliucijų.

Vasario 2 vidudienį studijų savaitės dalyviai pajudėjo Buenos Aires link, kad sūspėtų į ketvirtąjį Pietų Amerikos lietuvių kongreso atidarymo iškilnių. — KB.

Kada kyla baimė

Vėlai vakare vyriškis sutiko merginą ir klausia:

— Ar jūs panele, nebijote taip vėlai viena vaikščioti?

— Kol viena vaikštau, tai nebijau.

beribes erdves. Šaltį galima patikintieji girdi dirbtiniu būdu, išliejant nemaža energijos. Mūsų saulė ir nesuskaitomi žvaigždynai spinduliuoja nepaprastus energijos kiekius į visatą, skleisdami šilumą ir nors laikinai šalindami šaltį. Bet kiekvienas energijos šaltinis yra dirbtinis ir laikinis. Mūsų saulė močiūtė su visomis kitomis saulėmis-žvaigždėmis "baigia" eikvoti savo kurą, vandenilį. Ateina laikas, kada tie energijos šaltiniai išseks (antras termodinaminis dėsnis). Visata, kurios mūsų akys negali aprėpti, taps šaltu kapinynu ... Mirusios žvaigždės, užgesę juodi kūnai plūduriuos beribėse erdvėse. Taigi, kovos rezultatas tarp šalčio ir šilumos yra neišvengiamas kosminis kapinynas ... Šaltis laimėjojas.

★

Tamsa-šviesa. Kiti du priešai. Tamsai pašalinti reikia energijos šaltinio. Tai gali būti saulė, žvakė, lempa, elektrinė lemputė ir t.t. Bet kiekvienas energijos šaltinis yra laikinis. Saulė — šviesos šaltinis sudegs ... Besibaigiančio kuro niekas nepapildys ... (entropijos principas). Amžinybės garbė tenka tamsai, kosminei tamsai. Ji pergalėjo šioje kovoje. Ji savo skraiste apgaus kosminį žvaigždžių kapinyną.

Kiti du gigantai mirtinoje kovoje, tai mirtis ir gyvybė. Visata yra nepalanki gyvybei. Šaltis, radijacija, kosminiai spinduliai, ugnis, meteorai, bilijonai bacilų, visa tai gyvybę naikina. Ką tik gimusių kūdikį, tuoj užpuola legijonai bacilų ir nepaleidžia jo iki grabo lentos. Gyvybė yra ne kas kita kaip maža saulelė, apsupta mirties jūros; tai maža biologinė jėga, besigrumianti su mirtimi.

Mūsų atmosferoje yra nemaža deguonies. Jis palaiko degimą žemėje. Jeigu jis užsidegtų, tai žemės gyvybei įvyktų tai, kas įvyko trims astronautams Cape Kennedy ... Galutinė pergalė šioje kovoje priklausomai kosminei mirčiai. Ji triumfuos, kada saulė ir žvaigždės, išbaigusios savo kurą, vandenilį, užges.

Blogis-gėris. Čia vyksta pati atkakliausia kova. Čia yra dvasinė-moralinė plotmė. Čia įeiną Dievas, Velnias ir Žmogus. Nuo Rojaus medžio laikų blogis grasina visai kūrinijai. Jis kaip tamsa ar šaltis egzistuoja beveik natūraliai ir jei ne dvasinės pastangos, jei ne žmogaus laisvosios valios pasireiškimai, jis viską sukaustytų.

Kristaus pergalė prieš Tamsybių kunigaikštį — gundytoją tyruose, Dievo Sūnaus pergalė ant kryžiaus, Jo paslaptin-gas atpirkimo aktas palaužė visiems amžiams blogio galybę. Dvasinė tamsa pasitraukė. Kristaus šviesa triumfuoja, kada laiko srovė sustos. Tikėjimas, viltis, meilė užvaldys šviesos vaikus, geros valios žmones. Tamsos vaikai pasiliks beribėse tamsybėse.

Kovoje dėl Dievo karalystės su tamsybių kunigaikščių įvairios religinės grupės vartoja skirtingus metodus. Vieni draudžia bet kokį vedybinį gyvenimą, t.y. moterystę; kiti leidžia neribotą skaičių žmonių, bet draudžia vyną; kiti baudžia savo pasekėjus už vartojimą kavos, tabako ar kortų. Nesvarbu, koks ten bebūtų kultas, pagrindinė idėja yra kovoti prieš žmogaus žemus palinkimus. Pagal senovės krikščionių išmintį, mes turime kovoti prieš Pasaulį, Kūną ir Velnią.

Šioje nešventoje trejybėje (Pasaulis, Kūnas ir Velnias) turime pastebėti didelį skirtumą tarp trečio ir pirmųjų dviejų. Pasaulis yra daiktas; jis simbolizuoja sekularizmą, materializmą ir netikėjimą. Kūnas ir kraujas yra daiktas; kūnas simbolizuoja nesveiką apetitą, tinginiamą ir pasidavimą aistrom, atsisakant amžinybės. **Bet velnias nėra daiktas.** Sėtonas nėra nei koks blogas palinkimas, nei aplinkybės, nei kokia tamsi neracionalinė jėga. Sėtonas yra asmuo. Edgar sako "Karaliaus Lear" (Shakespeare) veikale: "Tamsybių kunigaikštis yra 'gentelmas'." Kitas, daug didesnis autoritetas, pavadino velnią melagysčių tėvu.

Galimas daiktas, kad mes niekada pilnai nesuprasime Kristaus gundymo paslapties, bet viena yra aišku: du asmenys susitikę žūtubūtinėje kovoje. Vienas iš jų turis dievišką ir žmogišką prigimtį, kitas angelišką prigimtį. Šioje kovoje vienas iš jų pralaimėjo ir nuėjo šalin: "tuomet velnias Jį paliko". Kitas asmuo, iš Nazareto, Marijos sūnus ir Dievo Sūnus, buvo laimėtojas: "Ir tuomet prisirišino angelai ir Jam tarnavo".

Nors krikščioniška tradicija mus perspėja saugotis velnio, visvien ji užtikrina mus, kad jis nėra visagalis. Sv. Augustinas sako, kad velnias yra maurojas bedantis liūtas. Bet vistiek galys pakenkti neatsargiam. Jis yra angelas, nors ir prakeiktas. Jis nekenčia mūsų juodžiausia neapykanta. Jo visos pastangos yra dedamos įtraukti mus į savo amžiną draugystę.

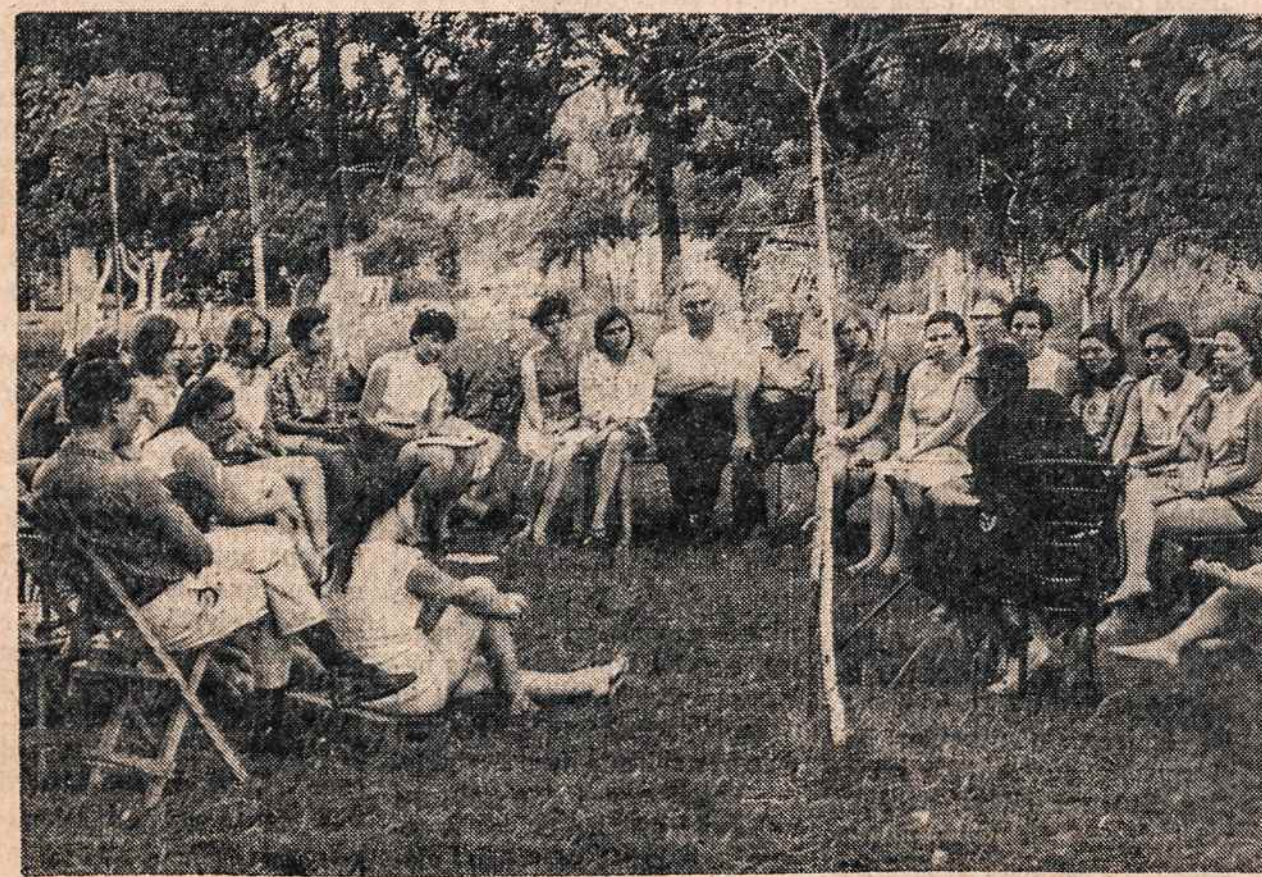
Gal kas mūsų laikais juokiasi, išgirdęs velnio vardą. Ne nuostabu. Laikai modernūs, velnias irgi su modernėje. Tamsybių kunigaikštis ir melagysčių tėvas šiandien veikia prisider-gęs šiais moderniais varda-is: komunizmas, prievartos neurozė, psichozė, masiniai žudymai, LSD "mistikai" "Bostono smaugikai", amnezija, laikinė ar galutinė beprotybė, laisvė save pareikšti ir t.t.

Gavėnios pradžioj Bažnyčia išpėja savo vaikus, kad velnias yra pasitraukęs į "pogrindį", veikias kaip partizanas, bet veikiąs 24 valandas per parą. Šis neurotiškas ir "moksliškas" amžius jam labai padeda veikti. Jei jis driso gundyti Dievo Sūną, juo labiau jis bus dragus su žmogum. Dialogui su juo žinomas Kristaus metodas: "Eik šalin, sėtone!"

Kostas Sietynas

Buenos Aires lituanistinės mokyklos vaikai atlieka programą jaunimo stovykloje Argentinoje. Viduryje mokytojos Stasė Valinskienė ir Zuzana Vanagaitė.

Priekongresinėje studijų savaitėje pokalbį praveda A. Igis Zaprackas.

Abi nuotraukos Darbininko

KUO MUMS BRANGUS PROF. ST. ŠALKAUSKIS

Rochester, N. Y.

Pereitų metų gruodžio 4 suėjo 25 metai nuo prof. Stasio Šalkauskio mirties. Daugely vietų rengiami jam minėjimai. Iš naujo kreipiamos akys į jo asmenį ir jo reikšmę lietuvių tautai. Rochesterio lietuviams St. Šalkauskį prisatė lietuvių radijo valandoje dr. Vladas Lelis šiokiu pranešimu:

Šiandien St. Šalkauskį net ir po 25 metų nuo jo mirties pagarbiai prisimena jo skelbtųjų tiesų sekėjai, draugai, jo mokiniai. Jį taip pat pagarbiai prisimena ir buvę jo idėjiniai priešai. Kuo gi jis mums brangus ir prisimintinas, tebūna man čia leista bent trumpai suminėti.

Prof. S. Šalkauskio asmenybė buvo labai šakota, gi jo vardas glaudžiai susijęs su visom svarbesnėm mūsų gyvenimo sritimis: mokslu, organizacija, valstybe, kultūra, religija. Jis mums, mūsų jaunai valstybei buvo brangus filosofas-mokslininkas, mokytojas ir auklėtojas. Jis per eilę metų profesoriaudamas Vytauto D. universitete, paruošė šimtus gerai kvalifikuotų mokytojų, auklėtojų ir kultūrininkų, kurie dar ir šiandien vadovauja mūsų kultūriniam gyvenimui. Dalis jo buvusių mokinių, šiandien įvairiuose Vakarų Europos ir Amerikos universitetuose profesoriauja ar dirba kita mokslinį darbą. Jie savo moksliniu pasirodymu bei moksliniu rimtumu iškelia jauno Lietuvos universiteto mokslinį lygį ir įrodo, kad jis buvęs niekuo nežemesnis už pačių garsiausių pasaulio universitetų mokslinį lygį.

Šalkauskis savo švelnia bei kuklia išvaizda, tėvišku šypsniu, niekad nerodydamas pykčio nei nepakeldamas pikti balso, giliu pasirodymu, nepaprastai logišku minčių dėstymu moko patraukti jauną studentą klausytoją; moko jį uždegti savomis idėjomis; moko jį priversti pamilti mokslą, įsijungti į mokslinį darbą. 1939 m. Šalkauskis išrenkamas Vytauto D. universiteto rektorium. Rektoriaus būdavo renkami patys geriausi profesoriai, žymiausi mokslininkai, dideli autoritetai. Jis su visu jam į gimtu kruopštumu ir pasišventimu ima vadovauti tai didžiajai mokslo šventovei. Tačiau jo kilnūs ir dideli planai bei užsimojimai po keletos mėnesių sugriūva. Bolševikai okupuoją Lietuvą. Šalkauskis, kaip jiem pavojingas ir netinkamas, iš rektoriaus pareigų atleidžiamas ir pašalinamas iš profesūros. Neabejotinai tas smūgis susilpnin

no jo sveikatą ir priartino nelauktą mirtį.

Šalkauskis yra parašęs per dešimt didelių mokslinių veikalų; iš jų keli pasaulinio masto. Per šimtą yra parašęs įvairiais klausimais didelių mokslinių straipsnių. Nemažai dar pasiliko jo darbų rankraščiuose, kurių likimas šiandien nėra žinomas: komunistų sunaikinti ar jo gerbėjų ir draugų paslėpti ir laukia laisvės rytojaus. Tik tas supras, kokį didelį palikimą yra palikęs Šalkauskis mokslui, lietuvių tautai, o ypač jaunimui, kas yra perskaitęs bent vieną jo knygą ar studiją.

Šalkauskis nepraėjo tytomis ir pro visuomeninius reiškinius. Jis parašė tais reikalais savo didžiausią veikalą "Visuome-

ninį auklėjimą". Tautos pašaukimo klausimą jis svarstė savo veikalė "Ant dviejų pasaulių slenkščio". Šalkauskis, kaip pedagogas-auklėtojas ir giliai tikintis žmogus, daugiausia sielojosi katalikiško jaunimo ideologija, t.y. praktine gyvenimo ir veikimo linija. Ją išdėstė "Ateitininkų ideologijoje", o skautams parašė: "Skautas ir pasaulėžiūra".

Štai tos sritys ir tie barai, kurie pritraukė Šalkauskį. Jo darbai pasiliks įamžinti mūsų tautos gyvenime bei jos istorijos puslapiuose. Jo asmenybė prieš mūsų akis stovės, kaip vieno iš tauriausių ir produktiniausių. Štai kodėl mes šiandien prisimename ir pagarbiai lenkiame galvas prieš tą didįjį mokslininką, pedagogą, visuomenininką ir ideologą.

IDOMI "TĖV. GARSŲ" PROGRAMA

HARTFORD, CONN.

Kiekvieną sekmadienį "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valandos vedėjas Algimantas Dragūnevičius parengia labai įdomią lietuvių radijo valandos programą. Juo labiau ta programa buvo įdomi ir sviri vasario 5 d., nes radijo bangom čia kalbėjo Vliko pirm. dr. Kęstutis Valiūnas ir L.B. centro valdybos narys Algis Regis.

Taip daugelio minčių dr. K. Valiūnas pažymėjo, kad svarbiausios šiuo metu Vliko gairės yra šios: 1) konkretesnis Vliko veikimas visame pasaulyje ir 2) intensyvus informavimas lietuvių tėvynėje. Prašė visus lietuvius sukaupti jėgas ir prisidėti prie Vliko veiklos.

L. B. centro valdybos narys Algis Regis, pravažiudamas tarnybos reikalais pro Hartfordą, susitiko su "T.G." lietuvių radijo valandos vedėju Algiu Dragūnevičium ir turėjo su juo pasikalbėjimą. Apsakymuose į A. Dragūnevičiaus klausimus apie L. B. centro valdybos artimiausius darbus Algis Regis pažymėjo šiuos: 1) šiais metais L. B. Centro valdyba stengsis sukaupti visas jėgas, kad ateinančiais metais būtų

Medžių amžius

Eglė ir tuopa gyvena nuo 200 iki 700 metų, pušis ir liepa nuo 1000 iki 1200 metų.

Kalifornijoje auga milžiniškos pušys, kurios gyvena nuo 1800 iki 3000 metų. Tiek pat gyveną kiparisas ir ažuolas.

reikšmingai paminėta Lietuvos nepriklausomybės 50 m. atskūrimo sukaktis; 2) kreips ypatingą dėmesį į jaunimą, nes kitais metais norima Chicagoje surengti tautinių šokių šventę.

Paklaustas apie lietuviškas pamaldas Chicagoje, A. Regis atsakė, kad ten esančios dvi bažnyčios, kuriose būna grynai lietuviškos pamaldos, žinoma, su įterpimais lotynų kalba. Bet nieko tose pamaldose nėra angliška. Svarbiausia, kad, įvedus lietuviškas pamaldas, lankančiųjų tas bažnyčias žmonių skaičius žymiai padaugėjo. Ragino ir visų kolonijų lietuvius daryti pastangų (tartis su klebonais), kad pamaldos būtų grynai lietuviškos.

J. Bernotas

Nacių kankiniams paskirta 3,5 DM

Vokiečiai vėl paskyrė nukentėjusiems nuo nacių, 3,5 milijonus DM, tai yra apie 875, 000 dolerių, kurie įteikti JTO — Tremtinių Komisarui.

Pinigai skiriami į specialų fondą, iš kurio bus mokama tam tikrom tremtinių kategorijom; tiem, kurie buvo nauji persekiojami dėl tautybės ir kuriem neteko jokio atlyginimo iš 11 milijonų dolerių, skirtų tam pačiam tikslui 1960 metais. Tai didžioji suma yra jau išdalinta 12,000 nukentėjusių, kurie buvo kilę iš 35 įvairių kraštų. Tada buvo duodama tik tiem, kurie 1953 metais dar buvo tremtiniai. Iš dabartinių sumos bus mokama ir tiem, kurie prieš 1953 metus jau nebuvo tremtiniai, arba kurie tapo tremtiniais po 1953 metų.

Norintieji šią pašalpą gauti turi įrodyti, kad buvo areštuoti, buvo kalinami ar KZ, arba kad jie yra žuvusiojo nuo nacių įpėdiniai.

600 dolerių auka Tautos Fondui — Vliko laisvinimo darbams paremti

JAV LB Philadelphiajos apylinkės valdyba L. I. Tautos Fondui šitaip rašo: su nuoširdžiausiais sveikinimais persiformavusiam Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui — ALB Philadelphiajos apylinkės valdyba siunčia čekį 600 dol. sumoje, linkėdama įjungti visą Amerikos Lietuvių Bendruomenę — Lietuvos laisvinimo akcijon, per ją išjudinti visus užsūdusius ir vesti kovą visais frontais, nuo Kalifornijos iki New Yorko, nuo Chicago iki Floridos. Nuosirdžiausiai Jūsų: Juozas Ardyš — pirmininkas ir P. Didelis — išdininkas — 1967 m. sausio 15 d.

Tautos Fondo valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Vytautas Bielijus, žinomas tautinių šokių mokytojas, piauna sukaktuvinį tortą Los Angeles lietuvių surengtame pagerbime, švenčiant jo 25 darbo metų sukaktį. Nuotr. L. Kančausko

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas

LOS ANGELES, CALIF.

Pagrindinis Lietuvos nepriklausomybės minėjimas su meline programa bus vasario 19, sekmadienį. Šventę prasidės pamaldomis už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Mišias aukos ir pamokslą apie katalikybės persikiojimą Lietuvoje pasakys svečias iš New Yorko prel. J. Balkūnas. Giedos Šv. Kazimiero parap. choras, vedamas kompozitoriaus B. Budriūno.

Pats minėjimas — koncertas prasidės 12:15 v. popiet Šv. Kazimiero parapijos salėje. Invokaciją kalbės kun. dr. P. Celiešius. Šventę pritaikyta kalbą pasakys Lietuvos gen. garbės konsulas dr. Julius J. Bielskis.

Paskaitą, tema "Tarptautinė padėtis ir Lietuva", skaitys žymus visuomenės veikėjas prel. Jonas Balkūnas. Be vadovavimo Tautos Fondui, jis yra ir Centro bei Rytų Europos Kilmės Amerikiečių Konferencijos (Conference of Americans of Central and Eastern European Descent) pirmininkas. Ši organizacija jungia dešimties Amerikoje gyvenančių tautybių centrines organizacijas: albanų, bulgarų, čekoslovakų, estų, latvių, lenkų, lietuvių (ALT), rumunų, ukrainiečių ir vengų, kurios bendrai kovoja už savo kraštų laisvę. Be to, prel. Balkūnas yra, prezidento Johnsono pakvietimu, ir Valstybinio Bendruomenių Santykių Komiteto narys (National Committee for Community Relations). Jis yra ejęs ir įvairias kitas atsakingas pareigas lietuvių ir amerikiečių organizacijose bei daly-

BRIDGEPORT, CONN.

Lietuvos nepriklausomybės minėjime, kuris įvyks sekmadienį, vasario 19, šv. Jurgio parapijos salėje, pagrindinis kalbėtojas bus kongresmanas Donald J. Irvin iš Norwalk.

Jis atstovauja ketvirtąjį Connecticut distriktą trečiai kadencijai, gyvena Norwalk, Conn., ir yra atstovų rūmų ginkluotųjų pajėgų komiteto narys.

Gimęs Rosario, Argentinoje. Ten jo tėvas atstovavo Swift and Co. bendrovę. Ten, lankydamas gimnaziją, išmoko laisvai kalbėti ir rašyti ispaniškai.

Baigęs Yale universitetą ir teisių fakultetą, kongresmanas Irvin, advokatas, tarnavo kariuomenėje kaipo Brazilijos — JAV karinės komisijos narys Rio de Janeiro.

Kaip gerai supranta Pietų Amerikos politinę padėtį jis buvo paskirtas OAS (Amerikos Tautų Organacija) oficialiu rinkimų stebėtoju. Kada Dominikonų respublika turėjo rinkimus birželio mėn. ten jis ejo savo pareigas.

Kongresmanas Irvin kalbės 3 v. popiet minėjime, kurį rengia Lietuvių Bendruomenės apylinkė.

Kiti kalbėtojai bus kleb. P.

Baltimorės žinios

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą rengia Baltimorės lietuvių organizacijų Taryba ir Lietuvių Bendruomenė. Vasario 18 lietuvių svetainėje bus iškilmingas banketas. Pakviesta dalyvauti Marylando valstybės gubernatorių, Spiro T. Agnew, miesto burmistras Theodore McKeldin ir kiti miestai bei valstybės pareigūnai, senatoriai, kongresmanai. Rengimo komitetui vadovauja advokatas Tomas Grajauskas. Sekmadienį, vasario 19, šv. Alfonso bažnyčioje bus mišios 10 val. Mišios aukojamos už tuos, kurie žuvo dėl Lietuvos nepriklausomybės ir už kenčiančius tėvynėje.

Bingo žaidimus rengia šv. Alfonso parapijos sodalietės vasario 26 mokyklos salėje. Visas pelnas skiriamas dovanom, kuriuos bus išdalintas Velykų proga lietuviams seneliams, esantiems Baltimorės prieglaudose. Paskutiniame savo susirinkime sodalietės išrinko valdybą šiemetam: pirm. Janet Kearns, vicepirm. Mary Derrenberger, korespondentė Phyllis Walstrum ir raštininkė Anna Schiaffino. Suaugusių klubo metiniai pusryčiai bus vasario 26 po 8:30 mišiu, kurias aukos kun. J. Antoszewski. Klubas gana gražiai veikia, kas mėnesį sukviečia susirinkimus.

Juozas ir Marija Zakarkai vasario 12 minėjo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Šv. Alfonso bažnyčioje buvo mišios, kurias aukojė kun. J. Antoszewski.

Kryžiaus Keičiai gavėnijos metu lietuvių kalba einami kiekvieną sekmadienį 4 v. popiet. Kunigai kviečia lietuvius kuo gausiau dalyvauti tose pamaldose.

Marė Kašinskienė, senos kartos lietuvių, po ilgos ir sunkios ligos mirė vasario 7. Velionė, kol sveikata leido, buvo ištikima šv. Alfonso parapijos narė. Dalyvavo įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Gedulingos mišios už jos sielą buvo vasario 10 šv. Alfonso bažnyčioje. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdusios dukros Viktorija, Konstancija, Petronė, nuliūdęs sūnus Vincas ir eilė anūkų.

Jonas Obelinis

vavęs daugely delegacijų pas Amerikos prezidentą ir valstybės sekretorių. Prel. J. Balkūnas dar yra apdovanotas ir gražia iškalba.

Meninėje programoje dainuos solistė Zina Kalvaitienė. Jai akomponuos ir atskirai solo skambins jauna pianistė Raimonda Apeikytė. Sceninį montażą "Vasario šešioliktoji — seniau ir dabar", susidedantį iš deklamacijų, dainų ir tautinių šokių, atliks L. B. jaunimo ansamblis ir kitas jaunimas. Vadovauja Ona Razutienė. Muzikinę dalį atlika pianistė Ona Barauskienė ir muzikas Adolfas Narbutas.

S. J. Paltus

IŠ VISUR

— Leonardo Valiuko pagerbimas rengiamas vasario 26 d. 12:15 v. Michael's Los Angeles restorane, 4500 Los Feliz Blvd. Jis yra Rezoliucijom remti komiteto pirmininkas. Jo dideliu darbu prarastos rezoliucijos JAV abiejuose kongreso rūmuose. Į pagerbimą vietas užsakyti iki vasario 22 pas dr. Z. Brinkį, 2586 Aberdeen Ave., Los Angeles, Calif., 90027, Tel. NO 5-4564. Pagerbimą rengia Los Angeles lietuviai.

— Petras Vytautas Petravičius, dail. Viktoro Petravičiaus sūnus tragiškai žuvo vasario 5 Chicagoje. Buvo 14 metų amžiaus. Palaidotas vasario 10 d.

LIETUVOS KARIUOMENĖS KŪREJŲ — SAVANORIŲ SAJUNGOS CENTRO V-BOS 1967 VASARIO 16 PROGA VIEŠAS PAREIŠKIMAS

1918 Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybės akto viešo paskelbimo galimybė buvo išugdyta tautos taurių patriotų bei tautinės sąmonės žadintojų didelių ir vieningų bei tvirtų ryžių ir kraujo aukų dėka. Praktišką akto įgyvendinimą įgalino savanorių sukuriosios Lietuvos kariuomenės milžiniškos pastangos ir gvyvybių aukos. Tai akivaizdus pavyzdys ir tikras laisvės žygį skatinantis kelias, kuriuo turėtų eiti visa laisvuose kraštuose esanti išeivija, kovojanti ir su dabartiniu mūsų valstybės okupantu kol iš Lietuvos jis bus pašalintas ir vėl atstatyta laisva, nepriklausoma ir demokratinė Lietuva.

Tėvynės laisvės kovotojų žiaurių kankinimų ir milžiniškų kraujo aukų prisiminimas tegul būna sustiprinančiu akstinu ir šiuo metu vienybei, ryžtui ir nepalažiamai valiai kovoti iki laimėjimo, kol bus iškelta laisvės trispalvė vėliava amžinosios sostinės Vilniaus Gedimino kalne.

L.K.K.S.S. Centro Valdyba

PADIDINAMA "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" REDAKCIJA

Tėvų jėzuitų leidžiamo religinės ir tautinės kultūros žurnalo "Laiškų Lietuviams" redakcinis kolektyvas nuo sausio mėn. pradėjęs padidintas. Šiuo metu jį sudaro: vyr. red. Kęstutis Trimakas, S.J., Jonas Borevičius, S.J., Birutė Bulotaitė (techn. red.), Algimantas Kežys, S.J. (fotografijų red.), Arūnas ir Aušrelė Liulevičiai, Vaclovas Kleiza, Gintarė Ivaškienė, Gintautas Sabataitis, S.J., ir Juozas Vaišnys, S.J.

Ateityje pramatoma atskiruose numeriuose plačiau paliesti gyvenimiškas temas. Temos bus atitinkamai pavaizduotos fotografijomis bei dailininkų darbais.

VISI BENDROM JĖGOM STATYKIME KULTŪROS ŽIDINĮ NEW YORKE

- STATYBOS FONDAS ATIDARYTAS
- PATOGUS ŽEMĖS SKLYPAS ATRASTAS
- PASTATO PLANAI RUOŠIAM

KĄ PASIRYZOME — ĮVYKDYSIM! DABAR YPAČ REIKALINGA JŪSŲ AUKA ŽEMĖS SKLYPIU PIRKTI

TEVAMS FRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND) 680 BUSHWICK AVE., BROOKLYN, N. Y. 11221

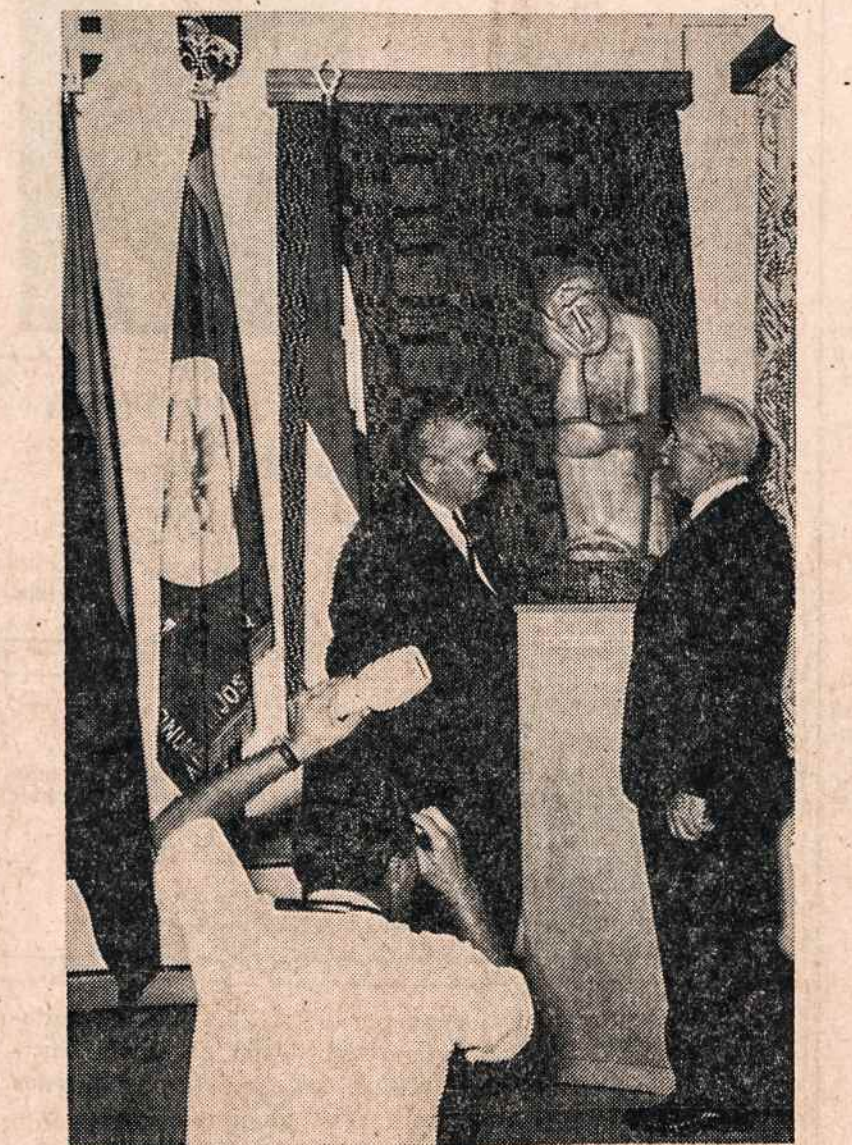
Siunčiu auką ..... statybų fondui ir prašau įrašyti mane / mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius į:

- Garbės fondatorius (\$1000)
- Amžinuosius narius (\$500)
- Fundatorius (\$100)
- Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadū iš viso paaukoti ateityje statybų fondui .....

ADRESAS .....

(Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible))

J. Bachunas (d.), dalyvavo lietuvių kultūros muziejaus atidaryme Adelaidėje. Kairėje muziejaus įrengėjas Vanagas. Nuotr. A. Budrius

Kongresm. Donald J. Irvin kalbės Bridgeporte, Conn. Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime vasario 19.

KODĖL ĮVYKO REVOLIUCIJA KINIJOJE?

DR. P. MAČIULIS

Zinių agentūra (AP) iš Tokyo skelbia labai tikslias žinias, kokia buvo tikroji revoliucijos priežastis Kinijoje.

Visiems numanu, kad kamkam o Japonijai įvykiai Kinijoje gal net svarbesni negu kitiems kraštams, negu pasauliui apalai. Šimtamilijoninė japonų tauta, būdama labai susiglaudusi keliose salose, tegali išsilaikyti nepaprasto darbštumo ir geros organizacijos dėka. Todėl mums rodos, kad niekas kitas taip atidžiai neseka Kinijos gyvenimo, kaip penkių šimtų milijonų kiniečių pašonėje prisiglaudę japonai.

Kinijos kontinente jau šeši mėnesiai vyksta "pasipriešinimas", bet neįtikėtiniu būdu — "revoliucija nėra palietusi masių, bet asmenį, stovintį aukščiausios valdžios poaukšty".

Revoliucijos maršalu, dirigentu ir įsakinėtoju yra savo galia žiną kinų komunistų partijos vadas Mao Tse-tungas. Jo sekėjai save vadina "revoliucijos priešais". Jų taikiniais yra asmens, turį partijoje valdžią, tai tie asmens, kuriems tą valdžią pats Mao Tse-tungas yra suteikęs.

Revoliucija šiuo metu yra pasiekusi savo viršūnę, tik josios rezultatai tebėra abejotini.

Kas gi vertė 73 metų Mao pradėti revoliuciją prieš tas įstaigas, kurias jis pats, prieš 17 metų paskelbęs "liaudies respubliką", buvo sukūręs? Atsakymas yra dienos šviesoje apstulbinantis faktas, kad prieš aštuonolika metų tam tikras valdžios funkcijas, kurias anksčiau

jis pats vykdė kaip prezidentas ir partijos vadas kartu, plačiu mostu išleido iš savo rankų į veiklaus įpėdinio Liu Shao-chi rankas...

Pačiame Pekinge nugalėję pasakojimai, kurie galėtų atnarpinti Kinijos mįslę, sako, kad pernai spalio mėnesį, atsakydamas prezidentavimo, sušukęs: "Aš daugiausia buvau nepatenkintas dėl šito nutarimo, bet nebuvo kas daro"...

Kiekvienas senovės Romėnų istorijos studentas supras, ką galėjo galvoti Mao Tse-tungas 1958 metais, kai partijos centrinio komiteto nutarimu jis buvo priverstas prezidento funkcijų atsisakyti, kaž kokiems nevisai aiškiems obalsiams — Eik, siek pirmyn — besitelkiant.

Juk joks Romos imperatorius neturėjo tokios valdžios galios. Net ne didysis imperatorius Augustas, jam esant gyvam nebuvu dievinamas nei sulaukę "Tėvynės tėvo" titulo. Mao visus šiuos titulus turėjo; jis galėjo gerti sunkų liaupsinimų vėją labai plačiu mastu (masėms jį gerbiant); jo parašyti veikalai buvo laikomi niekieno nepasiekto lygio, stačiai genijaliais.

Reiktų stebėtis, kad jis nebūtų jautęsis nustumtas į šalį Liu asmens, daugiau buvusio statistu kaip veikėju, kurį — gal taip Mao samprotavo — prieš 30 metų jis pats iškėlė ir kuris Yenanou kasyklose būtų likęs niekas, jeigu nebūtų jo padaręs savo įpėdiniu valdžioje.

Be žodžių aišku, kad Mao bandė juo atsibodėti. Tačiau, asmuo, prieš kurį dabar sukilo, nors ir nebuvo tiek žymus, buvo tiek protingas ir gudrus vidaus politinėse grumtynėse, kaip ir jis pats.

Kuomet po 1958 Mao veik užuomaršty pradėjo nykti, Liu pradėjo žygius savo autoritetui sutvirtinti. Jis organizavo žemesnius partijos sluoksnius, armiją, vyriausybę, propagandos organizaciją, spaudą, radio, televiziją, jaunimo grupes, universitetus ir Visos Kinijos Darbo Federaciją, visas įstaigas apsidindamas savo žmonėmis.

Po to sekusiais metais, jeigu Mao ir bandė sienas "prakalti", jojo snapas būtų turėjęs kraujuoti. Nerandama įrodymų,

kad jo beldimasis į kitą pusę būtų buvęs išgirstas bei pagerbtas Liu Shao-chi grupės, ramiai sau sėdindčio Kinijos kalnyno viršūnėse.

Atrodo, kad Mao nutarė turėti valdžią susigrąžinti visai nesitikėtu, neįprastiniu būdu per savo matoniškos išvaizdos žmoną, kurios rimta povyza ir akis dengią akiniai slepia plieninę galvosenos kląstą. Užnot puolus Liu stipriai suorganizuotas ir kontroliuojamas įstaigas, ji smogė į minkštesnę medžiagą, vidinę kiniečių kultūrą. Anksčiau pati buvusi artistė, ji jautėsi savo kaily. Nors neskelbiama, bet jau 1962 ji pradėjo kelti operos teatro ir kino-teatro kritiką, teigdama, kad jie neatliko Mao programinės užduoties, kuria jie skirti tik masėm.

Mao iš karto supatė jos straičijos apdairumą. Artistai, rašytojai, intelektualai buvo kaip tik lengvai pažeidžiami taikiniai.

Mao pasiūlė sukelti "Didžiąją proletarinę kultūros revoliuciją". Ar Liu pastebėjo pavojingumą skriejančius išpėjimus? Jeigu jis ir jo šalininkai tai pastebėjo, pasipriešinimo tam jie neparodė, gal samprotaujant kad Mao tuo žaidimu nedaug jiem tegalės pakenkti, o gal net tas seną, nepatenkintą žmogų apramins?

(bus daugiau)

Hartford, Conn.

Įsisteigę našlių ratelis

Vasario 5 d. 3 val. popiet L. A.P. klubo patalpose įvyko našlių (vyrų ir moterų) susirinkimas, kuris sukūrė čia naują organizaciją — našlių ratelį. Šio ratelio tikslas — pagelbėti kitiem ligoje, varge ar nelaimėje. Įstojimo mokesčiai 1 dol. Nario mokesčiai taip pat tik 1 dol. metam. Susirinkime dalyvavo 20 žmonių.

Į valdybą išrinkti: Katarina Stankevičienė — pirmininkė, Stasys Šriupšas — vicepirmininkas, Elzbieta Kurienė — sekretorė ir Juozas Leonaitis — išdininkas.

Šio našlių ratelio susirinkimai nuolat vyks kiekvieno mėnesio pirmąją sekmadienį, 3 v. popiet, L.A.P. klubo patalpose, 227 Lawrence St., Hartford, Conn. Į kito mėnesio susirinkimą kviečiami atvykti visi ir visos Hartfordo ir aplinkinių našliai ir našlės. J. Bernotas

ANUKĖS GLOBA

Klausimas

Mūsų duktė mirė prieš 5 metus, palikdama vieną dukrelę. Mes kitų vaikų neturime ir mūsų duktė buvo mūsų visas gyvenimas. Jai mirus, būtume iš proto išėję, jei ne ta mūsų brangioji anukė. Mūsų dukrelė prieš mūsų norą ir maldavimus buvo ištekėjusi už amerikono, kuris visą savo gyvenimą praleidžia kariuomenėje (career serviceman). Jie važinėjo per visą Ameriką. Kur jį siuntė, ten mūsų duktė su juo važiavo. Mūsų santykiai su žentu visuomet buvo nekokie. Kol duktė buvo gyva mes stengėmės kiek galėdami žentui įtikti, nes nenorėjome, kad duktė nuo mūsų visai atsitrauktų. Davėme jiem pinigų, padėjome kuo galėdami. Kai gimė anukė, duktė pas mus gyveno virš pusmečio. Žinoma, mes jokių pinigų iš jų neėmėme, džiaugėmės savo dukterim ir anūke. Dėja, mūsų dukterim ilgai nesitęsė. Po dviejų metų mūsų duktė susirgo ir numirė. Iki šiol mes nežinome kokia liga ji buvo susirgusi. Duktė su vyru ir kūdikiu tuo metu gyveno kitoje valstijoje ir mes tesužinojome apie jos ligą kai jau buvo pėrvėlu ir niekuo negalima buvo jai padėti. Per visą tą baisų laiką mums atrodė, kad žentas yra prieš mus nusikaltes, kam vežiojo sergančią žmoną po visą Ameriką, ko nesikreipė į mus pagalbos. Koki mėnesį prieš dukters mirtį žentas atvežė anukę pas mus, paprašė ją priimti ir prižiūrėti. Žinoma, apsiėmėme. Dukteriai mirus, anukė buvo mūsų visa paguoda. Ji atrodo kaip tik jos mama ir mums priminė senus laikus, kaip augo mūsų pačių dukrelė. Išivaizduokti mūsų liūdės ir nusiminimą, kai žentas mūsų prieš kelis mėnesius pranešė, kad jis apsidėda ir kad jis iš mūsų norės pasiimti savo dukrelę. Vėl jis ją vežios po visą Ameriką, trankysis nežinia kur, bet šį kartą mergaitė-našlaitė bus su svetima moterim, pamote. Nubėgome pas vietinį advokatą ir prašėme gelbėti. Jis sako pabandysias, bet vilčių daug nėra. Mes turime pinigų ir mums nesvarbu, kiek tai kainuotų. Ar Tamsta galėtum mus nuraminti ir nurodyti, kas dabar daryti. Ar imti kitą advokatą? Prašome mus gelbėti.

Nelaimingi seneliai, Penna.

Atsakymas

Bendrai kalbant, Tamstų advokatas tiksliai painformavo. Vaiko tėvai, motina arba tėvas, vienam mirus, yra "naturalus" vaiko globėjas. Teismas retai atima vaiko globą iš tėvo, kai miršta vaiko motina. Tokiais atvejais, kuriais teismas atima vaiką iš tėvo ir jo globą paveda, daleiskime, seneliams, turi būti įrodoma, kad tėvas nėra "tikęs" asmuo vaiką globoti (un-

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šia me laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

LIETUVŲ ATSAKINIŲ RADIO VAL. 25
SESTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V. P. P.
 DIREKTORIUS: DR. JOKUBAS J.
STUKAS
 1330 KIL
 97-9 Mq. FM
 ADRESAS: 1016 SCHLEIFER ROAD
 HILLSIDE, N. J. 07025
 TELEFONAS: 289-6878 AREA CODE 201

LAISVĖS ŽIBURYS
 Radio programa lietuvių ir anglų kalbomis
 sekmadieniais, 9-10 val. ryto
 WHBI 103.9 FM banga
 Išlaikoma lietuvių radio klubo narių mokesčiai, aukomis ir skelbimais.
 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379
 Vedėjai:
 ROMAS KEZYS — TW 4-1288
 ANTANAS MAZEIKA — VI 5-6332

JUOZO MISIŪNO
RAY'S LIQUOR STORE
 Galima gauti įvairiausių rūšių amerikiečių ir importuotų gėrimų... Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
 103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
 Telefonas: Virginia 3-3544

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir visais reikalais kreipkitės į:
Insurance - Real Estate
JOHN ORMAN AGENCY
 Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — Tel. Virginia 6-1800.
 110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
 Tel. Virginia 6-1800

Mes esame maži, tad ir erdvės plėstis yra daug! Galimybių taip pat netrūksta. Tik reikia: daugiau akcininkų, didesnio kapitalo.
LITAS Investing Company, Inc.
 100-21 89th Ave., Richmond Hill, N.Y.; HI 1-6799
 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.; GR 6-2242
 LITAS duoda paskolas lengvomis išimokėjimo sąlygomis. Paskolų pareikalavimas dažnai būna didesnis negu galime patenkinti. Jei nenorite tapti LITO akcininkais, galite tapti dėlininkais — galite LITU paskolinti. Mokame aukštesnį procentus. Bet pirma pagalvokite apie akcijas. Pirkite LITO akcijas šeimos nariams, ypač jauniems, kad jie augtų kartu su LITO bendrove. Viena LITO akcija šiuo metu kainuoja 12 dol. Akcijų pirkimo ir bendrai informacijos reikalais prašom kreiptis į New Yorko arba Chicago's įstaigas.

LIUDOS MIKULSKYTĖS
 įvairių moteriškų drabužių krautuvė
 Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirinkimas: išėginės - balinės bei darbo suknelės, megstulka, apatinukai, bluzkutes, kojines. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški drabužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiu.
 95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421
 — Tel. 849-7240 —

HAVEN REALTY
 Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
 Aprauidimas gyvybės, namų, automobilų, baldų ir kt. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pirmą investicijas.
 Kasdien nuo 9 iki 8 val.; seštadieniais iki 6 val. popiet
 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 7-4477

WINTER GARDEN TAVERN
 Inc.
 VYTAUTAS BELECKAS
 Savininkas
 Salė vestuvėms ir kitokioms progoms. Be to, duodami polaido-tuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina
 1883 MADISON STREET
 BROOKLYN 27, N. Y.
 (Ridgewood)
 Tel. EVERgreen 2-6440

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
 Silver Bell Baking Co.
 Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
 Šventėms vestuvėms bei pokyliams tortai
 DALIA IR ALBERTAS RADZIŪNAS, sav.
 36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
 Telefonas STagg 2-5938

Norite geros meniškos fotografijos —
 PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
 Įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —
VYT. MAZELIS
 Tel. HYacint 7-4677
 422 Manahan Street Ridgewood Brooklyn N. Y.

Daug sutaupysi pirkdamas per SPARTĄ radiją, radioconsoles, color ir kt. TV, tape recorderiai, patefonai, fonografai, įv. skaičiavimo mašinos, cash registeriai, rašomos mašinėlės visomis kalbomis. Visi gaminiai Telefonken, Grundig, Zenith, Burroughs, Olympia, Royal, etc. Katalogus ir informacijas gausite tik pranešę savo adresą —
J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

M. I. T. (Amerikos tarpkoleginių varžybų nugalėtojas), praėję penktadienį įveikė Lietuvos I. santykiu 3-2. Rungtynės vyko So. Bostono L. P. D-joj; jos buvo kietos, užtruko veik iki 1 val. nakties ir nedaug be-trūko, kad laimėtų mūsų vyrai.

Lygų pirmąją Harvardo univ. ir MIT, turėdami po 6½-½ iš rung-tynių.

Vasario 17 d. Lietuvos I vyksta į Boylstono klubą.
Lietuvių B, kuri hesenai sutvarkė Harvardo Universitetą 4-1 ir Bostono universitetą 5-0, paskutinėse rungtyne, vasario 10 uždūrio 5-0 iš Cambridge "Y". Komandoje bu-vo: W. Shakalis, N. Glitting, Rimas Karosas, Saulius Girnius ir Bronius Štrabulis. Lietuvių B savo varžybas užbaigė trečioji vietoj (iš devynių komandų) su 5-3 iš rungtynių ir 25-15 iš partijų. (1. Suffolk, 2. Harvard Univ.)

Didmeistris Arthur Bisguier iš N. Yorko, vasario 22 per MSCA suva-žiavimą Bostone, duos simultaną, Boylstono klube.

Zoninės rungtynės: Jugoslavijoje — B. Ivkov 12 t., Matanovič 11½, Sovietų S-joj — L. Stein 13 t., J. Geler 12½, Korčnoj, Taimanov ir Gipslis (Ryga) po 12 t. Pastarieji turės sužaisti papildomas rungtynes, kad paaiškėtų trečias ir ketvirtas dalyviai į tarpzonines varžybas.

Amerikietis Paul Morphy (21 m.) iš New Orleans, prieš 110 metų, nu-vykęs į Europą įveikė to laiko žy-mūnus, įskaitant Adolf Andersoną ir kitus. Morphy buvo paskelbtas 1857 m. stipriausiu pasaulio sach-matininku. Čia viena jo partijų, žaista 1857 metais. Baltieji: J. Shul-ten, juodieji — P. Morphy.

1. e4 e5 2. f4 d5 3. e:d e4 4. zc3 2f6 5. d3 Rb4 6. Rd2 e3 7. R:e3 0-0 8. Rd2 R:c3 9. b:c3 Be8+ 10. Re2 R~4 11. e4 e6 12. d:c6 2:c6 13. Kf1 B:R 14. 2:e2 2d4 15. Vb1 R:e2+ 16. Kf2 2g4+ 17. Kg1 2f3+ 18. g2 Vdb+ 19. Kg2 Vf2+ 20. Kh3 V:c3 + 21. Kh4 2e3 22. Bg1 2f5+ 23. Kg5 Vh5 matuoja.

SPORTAS

FUTBOLAS

...New Yorko futbolo gyvenimas po žiemos pertraukos susilaukė kitos pertraukos. Užklūpęs sniegas — uždengė aikštes ir pereitą sekmadienį visos rungtynės atšauktos. Ateinantį sekmadienį težaizdia tik mūsų jaunia, ir tai jei sniegas iš-tirps. Mūsų priešininku yra St. Brigid's su kuriuo pirmame ra-te baigta 1:1. Rungtynės įvyks-ta mūsų aikštėje East N. Y. 11 val. Seniorai dėl Vasario 16 minėjimo, kaip paprastai, nežai-džia. Athetas

Vienintelis Importuotojas Amerikai
 Sios vokiečių gamybos Gyvenamojo — Kambario Spintos

TURIME ĮVAIRUS DYDŽIO IR ĮVAIRIOS RŪŠIES RASITE MŪSŲ SANDĖLYJE VISADA. Viršuje parodoma spinta išardoma — pristatoma bet kur JAV-se.

Adolf Schrage Furniture, Inc.
 Yorkvilės didžiausia, gražiausia baldų krautuvė
DABAR: 336 East 86th Street (tarp 1 ir 2 Ave.) N. Y. C.
 Tel. TR 9-0400
 Atdara kasdien iki 9 v. vakaro, antradieniais ir šeštad. iki 6 v. vak.

PIRMAUJANTI DEŠRU PREKYBA NEW YORKE
VOKISKOS SPECIALYBĖS
SCHALLER & WEBER
 AUGSČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
 Mūsų krautuvėse geriausios dešros
 Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
 Užėikite — įsitikinsite!
6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6

New Yorke: 1654 2nd Avenue — TR 9-3047 (Tarp 85 - 86 gatvių)	Franklin Square, L. I.: 981 Hempstead Tpk. — 437-7677
Ridgewode: 56-54 Myrtle Ave. — VA 1-7068	Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Astorijoje: 28-28 Steinway St. — AS 4-3210	Jackson Heights: 82-10 37th Ave. — DE 5-1154

A SALUTE TO BROTHERHOOD WEEK

sponsored by

The National Conference of Christians and Jews

We the citizens of this great community join hands with civic and religious leaders from all over the United States—in endorsing the dedicated principles of the National Conference of Christians and Jews—a civic organization of religiously motivated men and women who seek to promote understanding and cooperation among peoples of all religious faiths, and ethnic groups through education and discussion, without compromise to the individuals own religious beliefs.

<p>FROM A FRIEND</p>	<p>DAN STEFANO'S AUTO REPAIR Oceangate Ave. Oceangate, N. J. Open 6 Days a Week We do general auto repairs Call 201 349-3381 or Home For Emergency Repairs 201 349-5783</p>	<p>KING OSCAR FOOD STORES 893 Rockaway Ave. Brooklyn, N.Y. Oscar Shenker and Sons Stores throughout Brooklyn HY 5-6500</p>	<p>OTTO AND AL'S AMOCO Automatic Transmission — Repairs Wheel Alignment and Balancing Open 7 Days a Week — Towing and Road Service — 426 Boulevard and Williams Ave. Hasbrouck Heights</p>	<p>WAKEFIELD TERRACE Your Host — Don De Marco Luncheon — Cocktails — Dinner Delicious Food 694 E. 241 St. Bronx, N. Y. FA 4-7733</p>	<p>ROY'S ROYAL CATERING Wedding Engagements All Occasions 12-500 People 41 Main St. Millburn, N.J. Call 201 376-4322</p>	<p>PETER LISAND MACHINE CORPORATION Manufacturers of Special Equipment and Precision Machine Work 352 River Road Edgewater, N.J. 201 943-5600</p>
<p>B. and R. OFFICE FURNISHINGS Braun and Rutherford, Inc. 164 William St. N.Y.C. EST. 1917 — DI 9-2370</p>	<p>ELDORADO DINER Open 7 Days a Week Fine Food and Excellent Service We Serve the Best Cup of Coffee 2500 Tonnelle Ave. North Bergen, N.J. 201 863-9520</p>	<p>BOB WARNER ESSO SERVICE STATION North and South Palisades Interstate Parkway — Englewood Cliffs, N.J.</p>	<p>FAHY'S ESSO SERVICE STATION Open 7 Days a Week We do General Auto Repair 1549 Bergen Blvd. Fort Lee, N.J. 201 944-9627</p>	<p>MARY H. VIDERS N.S.I.D. INTERIORS 6801 Bay Parkway — Bklyn, 4, N.Y. BE 6-7127</p>	<p>STOUPEL TAILORS For the Finest in Custom Tailoring 1944 Palmer Ave. Larchmont, N.Y. 914 TE 4-0630</p>	<p>CHALET SUISSE RESTAURANT 6 East 48th. Street New York City Well known for all Swiss Specialties</p>
<p>CALR R. CACIOPPO Electrical Contractors, Inc. 10 Burnside Ave. Congers, N.Y. 914 CO 8-2764</p>	<p>ST. NICHOLAS of TOLENTINE 150-75 Goethals Avenue Jamaica L.I. New York</p>	<p>C. G. HIGGIN TRASH REMOVAL SERVICE 121 Laurel Ave. Kenpton, N. J. 609 921 8470</p>	<p>THE COTTAGE RESTAURANT Fine Food and excellent service We Cater to the Family 132 W 32nd Street New York City Call LO 5-4838</p>	<p>Maxwell Scientific International, Inc. We specialize in SCIENTIFIC & TECHNICAL BOOKS and PERIODICALS in all languages Back issues and out of print Periodicals bought and sold 44-01 21 Street Long Island City New York 11101</p>	<p>RICHMOND COUNTY SAVINGS BANK "The Savers Bank" WESTBRIGHTON PORT RICHMOND GREAT KILLS STATEN ISLAND GI 2-2180</p>	<p>DORA'S BEAUTY SALON 536 6th. Street W. Babylon, N.Y. Open 5 Days a Week By Appointment Late Nite Fri. Call 516 TU 4-8511</p>
<p>Bank of Commerce 21 Commerce Street Newark N.J. Paying 4½% Interest Member of F. D. I. C. Call 201 - 624-7700</p>	<p>THE AUTOMATION COMPANY 342 Madison Avenue New York City, N. Y. Call 867-0188</p>	<p>ST. FRANCIS Preparatory School Conducted by Franciscan Brothers Brother David Trapp, O.S.F. Principal Academic Course 186 North 6th Street Brooklyn, New York EV 8-5801</p>	<p>ST. MARY'S ACADEMY 250 Forest Avenue LAKEWOOD New Jersey Call 201 FO 3-0348</p>	<p>LOCAL 262 AFL-CIO 137 Evergreen Place EAST ORANGE New Jersey</p>	<p>ERIKSEN UNITED FUEL OIL COMPANY Service is our Motto 5005 19th. Ave. Brooklyn, N.Y. GE 6-5800</p>	<p>PARAMOUNT MACARONI MANUFACTURING CO. INC. Established 1925 Manufacturers of Spaghetti Macaroni and Egg Noodles 349 Suydam St. Bklyn, N.Y. EV 6-4172</p>
<p>YORK TYPESETTING CO. Inc. 480 Canal Street New York City Call WA 5-3364</p>	<p>Saddlebrook Convalescent Home 15 Caldwell Avenue Saddlebrook N.J. Call 843-7333 Brookwood Convalescent Home 30 Legretni Street Saddlebrook, N.J. 201 - 843-8411</p>	<p>SALEM FIVE CENTS SAVINGS 210 Essex Street Salem Mass. Paying 4½% on Regular also paying 4¾% on Special Accounts</p>	<p>THE FIRST NATIONAL BANK OF JERSEY CITY 1 Exchange Place Jersey City N.J.</p>	<p>FRANKLIN STATE BANK Serving the Community with complete commercial banking services Open daily 8-8 Sat. 9-5 Drive in service Farnklin Blvd (Just off Hamilton St) SOMERSET N. J. Open 68 hours a week Member of F. D. I. C. 201 - 846-3000</p>	<p>SHELTON KASS Furniture Showrooms inc. 701 McCarter Highway Newark, N. J.</p>	<p>JAMES NOLAN General Insurance 4500 Bergen Tpke North Bergen Phone 201 867-9003-4</p>
<p>H. WEISS & CO. Complete line of New and used Sheet metal working equipment over 80 years of experience and service in the metal fabricating field 113 Mercer St N.Y.C. Call CA 6-4256 or CA 6-4756</p>	<p>JERSEY TESTING LABORATORIES 154 - 156 Wright Street Newark N.J.</p>	<p>THE WHARF 1416 River Road Edgewater N.J. 201 - 943-0161 Entertainment every Friday Sat Sun and Tues Kitchen open 7 days a week — 24 hours a day Specialty: Steak Sandwiches Good Food - Drink - Dancing Entertainment Beer service ½ and ¼ yards</p>	<p>THE MARINE NATIONAL BANK 3301 Pacific Avenue Wildwood Phone: 522-1403 Branch Offices: Sweet Briar & Pacific Avenue 14th and New Jersey Avenue Drive-in Banking Free Parking Member of F. D. I. C.</p>	<p>DE RISO Funeral Home For Integrity Dependability and Ethics 5012 4th Avenue BROOKLYN Call GE 9-6169</p>	<p>DENIS Colonial Room BANQUET FACILITIES 120 Cedar Street New York City Call CO 7-5699</p>	<p>WALKER MEMORIAL BAPTIST CHURCH 37 W. 116 — New York EN 9-0480 Rev. Ivor Moore — Pastor</p>
<p>DORMAN Inc. UNIFORMS of every type Clerical and Civilian Clothes Open 6 days a week 43 W 61st Street New York City CI 7-0937</p>	<p>St. Thomas More SCHOOL FOR BOYS R. F. D #4 Colchester Conn. Call 203 - 848-9266</p>	<p>RICHMOND COUNTY SAVINGS Paying 5% Interest on Savings 1214 Castleton Avenue West Brighton S.I. N.Y. Call GI 2-2180</p>	<p>GIOVE FUNERAL HOME 2539 Middle Country Road Centereach N.Y. 1000 Middle Country Road Selden L.I. For integrity dependability and ethics Call 516 JU 8-0069</p>	<p>SUPERIOR ELECTRONICS COMPANY Division of HOWARD AIKEN INDUSTRIES Inc. 474 Getty Avenue Clifton N.J. Phone 201 - 478-5400</p>	<p>Space Electronics Co. Electronic Test Equipment Frequency Meters Signal Generators Meters — Scopes Transmitters Receivers Free catalogue on request Large stock on hand Money back guarantee 4178 Park Avenue Bronx, N.Y. CY 9-0300</p>	<p>DR. EDWARD MOUNT 44 Tulip Ave. Floral Park, L. I. 516 — GE 7-2264</p>

Nauja New Yorko mieste — parduodami ir taisomi
GRUNDIG - TELEFUNKEN - BLAUPUNKT - NORDMENDE
Neš. radijai, kamb. radijai, Hi - Fi (stereo), įreikdavimo aparatai,
nešiojami stereo fonografai
GERMAN ELECTRONIC SERVICE CORP.
Specialistai patarnavimui ir visos dalyvų įvairiems Europos gamybos
aparatams.
Lengvai pasiekiami traukiniais arba automobiliu —
61-05 39th AVE., WOODSIDE, N. Y.
Paskambinkite: TW 9-3900 ir nurodys, kaip lengva pasiekti jų vietą.

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJIENOS**

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Administracija ..... GL 2-9223
Redakcija ..... GL 5-7281

Juozas Kajeckas, Lietuvos atstovas Washington, šį sekmadienį, Vasario 16 proga kalbės per Laisvės Žiburio radijo programą.

Už a. a. dr. Antano Trimako vėlę, jo mirties trijų metų sukakties proga mišios bus vasario 25 d. 9 v. r. Maspetho lietuvių bažnyčioje.

Skulptoriaus Petro Vaškio, gyvenančio Philadelphiaje, Pa., skulptūros ir keramikos kūrinių paroda įvyks balandžio 28-30 dienomis Maspetho lietuvių parapijos salėje, 64-14 56 Rd., Maspeth, N.Y. Smulkesnė informacija apie parodos atidarymą ir lankymo valandas bus paskelbta vėliau. Parodą rengia New Yorko Skautams Remti Komitetas.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke kviečia visus narius ir svečius į Vasario 16 d. minėjimą kuris įvyks vasario 24 penktadienį, 8 val. vak. International Hotel, Van Wyck Expw. prie Kennedy aerodromu. Paskaitą skaitys fil. V. Gruzdis iš Philadelphiajos. Visi korporantai, prašomi dalyvauti su spalvomis.

Theodore R. Kupferman, J. A.V. kongreso narys iš New Yorko, pasakys pagrindinę kalbą Vasario Sešioliktosios minėjime ateinantį sekmadienį New Yorke. Iš profesijos teisininkas, nors palyginti dar jaunas (gimęs 1920 m.) jis yra daug pasiekęs: eilės bendrovių teisinės patarėjas, New Yorko universiteto dėstytojas, trijų valstelių federalinės teisininkų sąjungos pirmininkas, palyginamosios teisės žurnalo redakcijos narys, daugybės organizacijų narys. Praeitų metų pradžioje, kaip respublikonas, jis buvo išrinktas J. Lindsay kadencijai užbaigti JAV kongrese, o lapkričio 6 d., perrinktas 4 metams į 90-tąjį Kongresą. Mūsų minėjime kalbai pasakoti T.R. Kupfermaną rekomendavo kong. E. Kelly, pavergtųjų tautų talkininkė, jau kelis kartus mūsų minėjimuose kalbėjusi.

Kongresm. Theodore R. Kupferman kalbės Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime sekmadienį Websterio salėje.

New Yorko oktetas, kuris dainuos Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime Websterio salėje. Iš k. į d. Alfonsas Ilgūtis, Vytautas Daugirdas, Romas Kezys, Juozas Nakutavičius, Kęstutis Simanavičius, Vytautas Alksninis, Leonardas Rylis ir Vytautas Aukštikalnis. Oktetui vadovauja Al. Mrozinskis. Nuotr. V. Alksninis

DALYVAUKIME NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIME

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimas, rengiamas New Yorko Amerikos Lietuvių Tarybos, įvyks vasario 19 Websterio salėje, 119 E. 11 St., Manhattan. Pradžią 4 val. punktu.

Pagrindinę kalbą minėjime pasakys **Theodore R. Kupferman**, J.A.V. Kongreso narys iš New Yorko. Iš lietuvių bus tik trumpas atidaromasis **A. Budreckio** New Yorko A.L.T. pirmininko, žodis ir Vyt. Stašins-

ko, Lietuvos Gen. konsulo, sveikinimas. Minėjimas bus pradėtas vėliavų pagerbimu, himnais ir kun. J. Aleksišo invokacija. Gale bus priimta atitinkama rezoliucija ir pagerbti žuvusieji kovose už Lietuvos laisvę.

Meninę minėjimo programą atliks newyorkiečiams gerai pažįstami vienetai: muz. **A. Mrozinsko vadovaujamas vyrų oktetas** ir **J. Matulaitienės paruošti tautinių šokių šokėjai**.

Lietuvos laisvės kova reikalauja daug lėšų. Kaip ir kasmet, kiekvienas lietuvis Vasario 16 proga yra prašomas skirti savo įnašą šiai kovai paremti. Visi minėjimo dalyviai kviečiami atvykti prieš programos pradžią ir savo aukas įteikti pasirodusiems jų rinkėjams prie staliukų salės užpakalinėje dalyje.

Visa minėjimo programa bus

PADEKA

Praeitų metų gruodžio 9 d. palydėta į amžino poilsio vietą mūsų mylima žmona ir motina

A + A

Teofilė Pundzevičienė

Nuoširdžiai dėkojame visiem pareiškusiems užuojautą, prisintusiems gėlių, užrašiusiems šv. Mišias ir palydėjusiems velionę į amž. poilsio vietą.

Ypatingai gili padėka prel. J. Balkūniui už visokeriopą pagalbą ir rūpestingumą velionės ligos metu, iškilmingas gedulingas pamaldas bažnyčioje, tartą jautrų nuoširdų žodį ir palydėjimą į kapus.

Kun. J. Pakalniškiui, kun. P. Bulovui, kun. B. Ramanauskui, O.F.M., kun. J. Liaubai, O. F.M., ir kun. St. Railai už atlaikytas šv. Mišias ir dalyvavimą laidotuvių apeigose.

Operos sol. Jonuškaitei - Zau-nienei už gražų pagiedojimą bažnyčioje.

Pp. Vytautui ir Genovaitei Beleckams už parodytą didelį ir nuoširdų atjautimą bei pagalbą sunkiose mūsų gyvenimo valandose.

Laidotuvių direktorei M. Sali-skienei už rūpestingą ir gražų patarnavimą.

Vyras ir sūnus

WAGNER THEATER

110 Wyckoff Ave., Ridgewood, N.Y.
Kasa atidara: Penktadieniais 6 val. p.p.
Šeštadieniais iki filmo pabaigos;
Trečiadieniais - 12 val. dienos
Vasario 18 iki vasario 22, 1967
Filma iš tenoro J. Schmidt gyvenimo
"EIN LIED GEHT UM DIE WELT"
Vaidina:
H. Reiser, S. Sesselmann, T. Lingen
Priedinė filma:
"Heimweh nach St. Pauli"
Ir vėliausia vok. įvykių apžvalga.

Cypress Hills - sekcijoje **par-duodamas** 3 šeimų mūrinis namas; 2 butai po 6 kambarius, vienas iš penkių. Prie gero susiekimo ir už prieinamą kainą. Kreiptis tel. 441-9680.

Parduodama gėrimų (degtinės) krautuvė už labai prieinamą kainą. Informacijai kreiptis asmeniškai pas J. Misiūną, Ray's Liquor Store, 103-55 Lef-ferts Blvd., Richmond Hill, N. Y. 11419 tarp 9-12 val. ryto ir 6-9 val. vakarais.

Kearny, N.J. Lietuvos nepri-klausomybės minėjimas bus vasario 19. Bažnyčioje 3 v. bus specialios pamaldos, po tų pamaldų - parapijos salėje minėjimas. Kalbės kun. L. Jankus, Ambrutis, Jr., Kearny valdžios atstovas. Bus rodomas filmas apie žygį į Jungtines Tautas.

Rudens gėlės, — M. Zukauskienės paveikslas. Jos tapybos kūri-nių paroda bus Kearny, N.J. lietuvių parapijos salėje vasario 19. Nuotr. R. Kisieliūnas

New Yorko Latvių Taut. Ansamblio KONCERTAS

bus vasario 19, sekmadienį 2:30 val. popiet, Town Hall, 123 West 43rd Street (tarp 6 ir 7 Ave. Manhattan). Programą atlieka moterų choras, solistai ir kanklių ansamblis. Bilietai: 4 dol., 3 dol., 2.50 dol.

BOSTONO ZINIOS

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas bus vasario 19, sekmadienį 10 val. mišios šv. Petro bažnyčioje. So. Bostono aukštesniojoje mokykloje minėjimas bus 2 val. popiet su menine programa ir kalbomis. Paskaitą skaitys svečias iš Clevelando, Aleksandras Laikūnas. Meninę programą dalį atliks šv. Petro parapijos choras, sol. Daiva Mongirdaitė ir Beatricės Karbelienės paruošti deklamatoriai.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga Berklee muzikos mokykla Bostone į savo 16-tą koncertų seriją įtraukė lietuvių naujosios kamerinės muzikos programą, skirdama tam tikslui penktadienį vasario 17 d. Koncertas įvyks 8:15 val. vakaro Berklee School of Music, Recital salėje, Hemenway street, arti Mass. požeminio traukinio stoties. Įėjimas nemokamas. Programą atliks: Izidorius Vasyliūnas (smuikas), Vytenis Vasyliūnas (fortepionas), Daiva Mongirdaitė-Richardson (sopranas). Mokykla suteikė papildyti savais instrumentais kūriniuose, kur sa-vų atlikėjų trūksta: David Mott (klarnetas) ir Dave Carter (fagotas).

Bus atliekama: Pastoralinė siuta — K. V. Banaičio, Kieno ten gano, Einu, sustoju ir klausaus, Dailios arija iš operos "Lokys" — D. Lapinsko, Adagio iš "Atspindžiai" — J. Kačinsko, Trio — J. Gaidelio ir sonata smuikui su fortepionu — J. Gaidelio.

Darbininkas naujai yra gaunamas prie bažnyčių Brocktono ir So. Bostone. Parapičiai, kurie nėra užsisakę Darbininko, kviečiami pasiimti išieinant iš bažnyčios. Darbininko paskiras numeris kaštuoja 10 centų. Susipažinimui duodama dovana.

Treitininkų brolijos pamaldos ir susirinkimas nukeliama į vasario 26 d. 2:30 val. popiet. Vasario 19 parapijos bažnyčioje po pietų jokių pamaldų nebus nes visi lietuviai 2 val. popiet renkasi į Lietuvos nepriklausomybės minėjimą mokyklos salėje, Thomas Park.

Seniausia lietuviška radijo programa N. Anglijoje švenčia 33 metų sukaktį ir balandžio 9 rengia talentų popietę. Parengimas bus So. Bostono lietuvių piliečių klubo salės 4 aukšte. Kviečiami visų amžių talentai. Bus specialus komitetas, kuris parinks 3 geriausius talentus. Prašomi dabar užsiregistruoti pas radijo valandėlės vedėją Valentiną Minkienę, 502 E. Broadway, Boston, Mass., 02127, telef. 268-0489.

Kultūriniam subatvakaryje vasario 18 tautinės sąjungos namuose, 484 E. 4th. Street So. Bostone, bus rodomas filmas apie buvusį Lietuvos prezidentą A. Smetoną.

A. Gustaitienės vadovaujamas Bostono dramos sambūris dabar ruošiasi statyti Petro Vaičiūno "Nuodėmingą angelą". Veikalus bus pastatytas balandžio pabaigoje.

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS

FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
FRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuojujas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir kitus miestus — Tel. TR 6-6434

Tel. Evergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balsamuojujas
MODERNI KOPLYCIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

Stagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRONAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 2BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest P'way Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves.
Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. Virginia 7-4499

Theodore Wolinnin,

Inc.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
Moderniška koplyčia su
Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

Long Island

statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priram užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-2864

Paieškomas vedėjo - padėjęs (Assistant Manager) lietuvių Laisvės svetainei, Elizabeth, N.J. Svarus ir lengvas darbas. Pageidaujamas lietuvis, rekomendacijos būtinos. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis šiuo adresu: Lithuanian Liberty Hall, Inc. 269 Second St. Elizabeth, N.J. Tel. EL 3-9012.

Bayside, Queens paieškoma moteris, kuri galėtų pabūvoti su kita senyvo amžiaus moterim kelias dienas savaitę. Ten galėtų nakvoti arba ateit iš namų. Informacijai skambinti vakarais po 7 val. Tel. BA 4-01 04.

Lietuvių Moterų Klubų Federacija

vasario 25-26 dienomis

rengia

RELIGINIO MENO PARODA

MASPEATHO LIETUVIŲ BAŽNYČIOS SALĖJ

(64-14 56th Road)

nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro
Vasario 26 d., sekmadienį 12:30 kalbės
PROF. DAIL. V. K. JONYNAS

Visi kviečiami atsilankyti

Važiuojant BMT Jamaica linija, išlipsti Flushing stotyje, persėsti į Flushing autobusą ir važiuoti iki jo galinės stoties. Ten jau matosi Maspetho lietuvių bažnyčia.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS MINĖJIMAS

Sekmadienį, vasario 19 dieną

WEBSTERIO SALEJE

119 E. 11th STREET, MANHATTANE

Atidaromąjį žodį tars **A. Budreckis**, New Yorko ALT pirmininkas. Kalbės **J. R. Kupferman**, JAV kongreso narys iš New Yorko • Meninę programą atliks: New Yorko Vyrų Oktetas, vadovaujamas muz. **A. Mrozinsko** ir Brooklyno Tautinių Šokių grupė, vadovaujama **Jadvygos Matulaitienės**. • Pradžią 4 val. Salė atdara nuo 3 val. Įėjimas 2 dol.; vaikams ir uniformuotiems kariams — veltui. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

Rengia New Yorko Amerikos Lietuvių Taryba